

СКАНУЙ

ВУЛИЦЯ АРХИПОВИЧА

У північній частині міста, мікрорайон Заудаївський (Сорочинці), довжиною 1100 м, прокладена в 1960 році. До 2023 року мала і'мя російського математика Софії Ковалевської. Нині названа на честь відомого в місті природолюбця.

Голик Микола Архипович
(09.05.1930, с. Іржавець
Прилуцького р-ну - 11.11.2020,
м. Прилуки).

Почесний член Всеукраїнського
Товариства охорони природи,
голова первинної організації
Товариства охорони природи в
м. Прилуки.

Микола Архипович - позаштатний
кореспондент газети «Правда
Прилуччини», автор багатьох
статей на природничу тематику.

Автор виставок лікарських
рослин у м. Прилуки та на ВДНГ
у місті Москва (рф).

Микола Архипович разом із дружиною активно брав участь у відновленні
Густинського монастиря та Спасо-Преображенського собору в м. Прилуки.

Збирав лікарські рослини.
Комбінував трави, розробляв
свою рецептуру. Творив власну
цілющу природну аптеку.
За активну природоохоронну
діяльність був неодноразово
нагороджений державними
відзнаками, зокрема єдиний у
Чернігівській області - орденом
«Знак пошани» за охорону
природи.

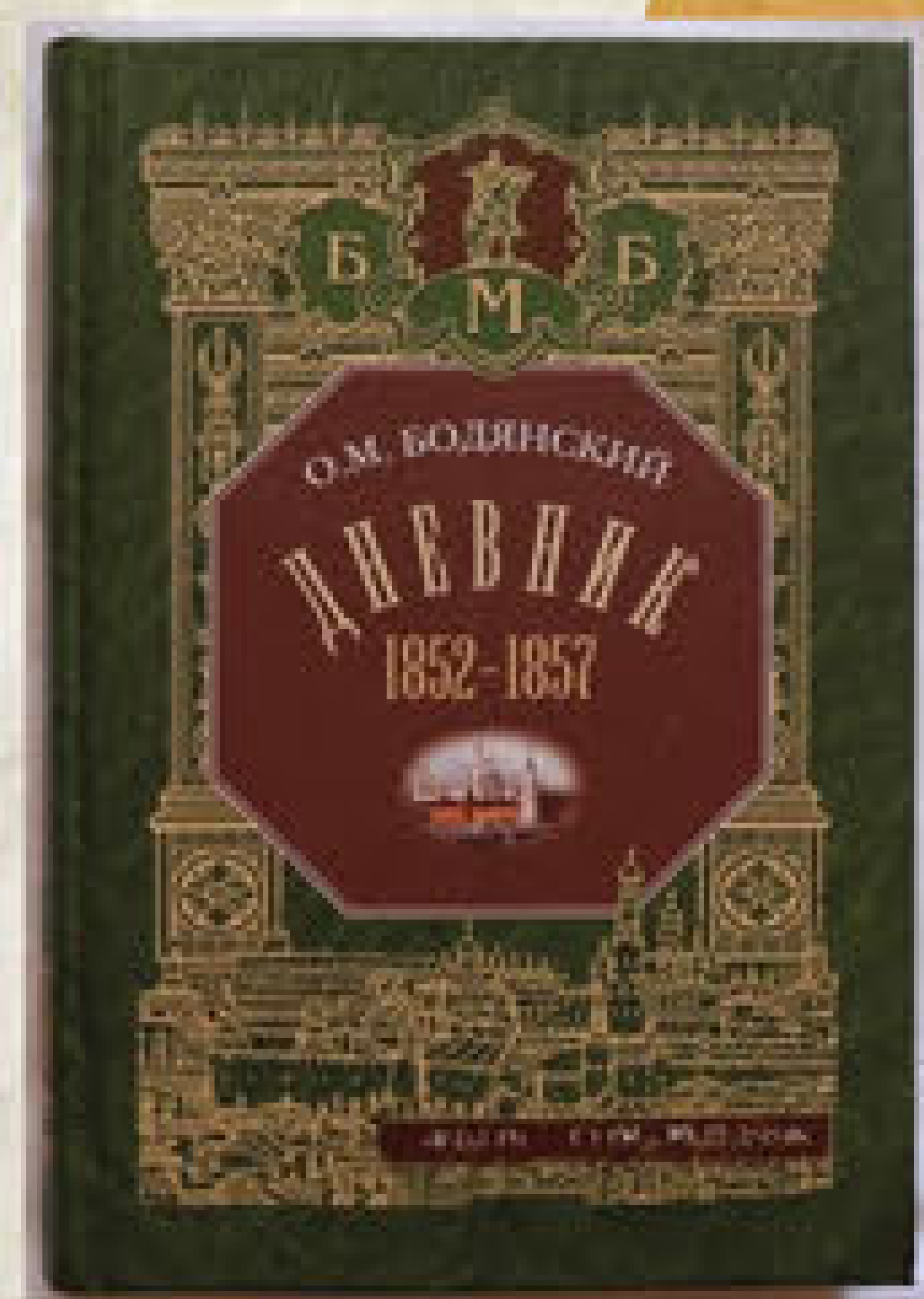
СКАНУЙ

вулиця ОСИПА БОДЯНСЬКОГО

УКРАЇНСЬКИЙ
КУЛЬТУРНИЙ
ФОНД

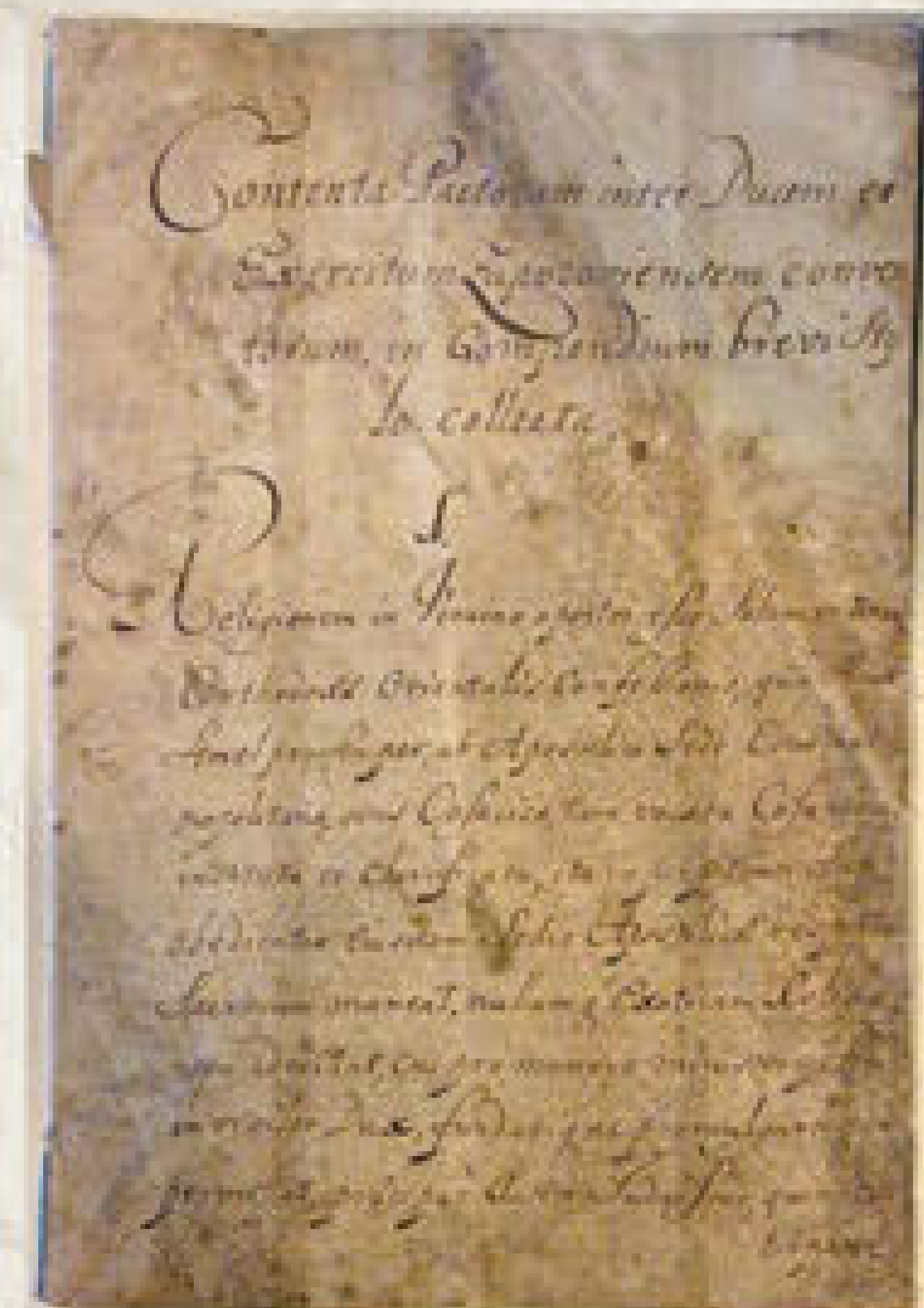
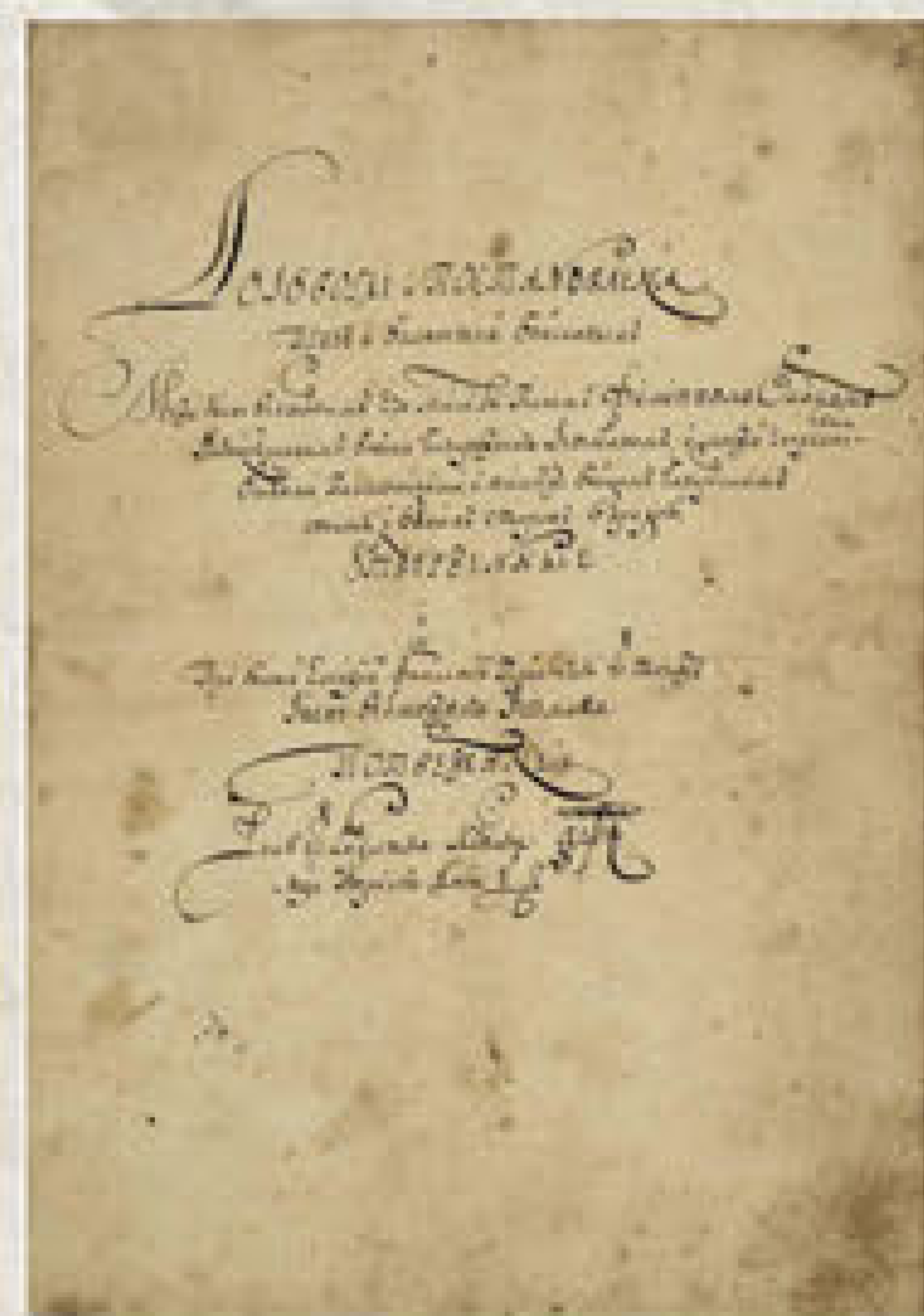
У мікрорайоні Рокитний, довжиною 225 м.
Прокладена восени 1957 р. Мала ім'я більшовика
Артема.

2015 року вулиця отримала ім'я Осипа
Максимовича Бодянського (12.11(31.10).1808,
Варва Прилуцького р-ну - 18(06).09.1877, Москва
(рф)) - філолог, історик, письменник,
перекладач, доктор слов'янської філології,
член-кореспондент Петербурської АН.

Його називали «українізатор Москви».
Увів до наукового обігу пам'ятку -
Пересопницьке Євангеліє.
1846 р. Осип Бодянський видав «Історію русів»,
«Літопис Самовидця».

Записав у Сіверщині вісім тисяч українських
народних пісень, понад півтори тисячі
прислів'їв, приказок і казок. Переписав
близько двох тисяч українських пісень із
рукописної збірки З. Доленги-Ходаковського.

Конституція Пилипа Орлика

Учений надзвичайно проникливо
схарактеризував сутність української
народної пісні: «Пісня - щоденник
українця».
Відстоював самобутність української
мови. Дійшов висновку, що саме
полтавський діалект є основою
української літературної мови.

1847 року оприлюднив латинський текст
конституції Пилипа Орлика.

1847 О. Бодянський писав М. Максимовичу
про свій намір видавати українські
історичні пам'ятки в редактованих ним
«Чтеніях...»: «Я вирішив будь-що
оприлюднити українські літописи; зібрав
їх безліч і збираю безперестанку.
Сподіваюся... встигнути, і мене нікому не
наздогнати, хоч би й на українському
коні. Я ж і сам козак. Після літописів
візьмусь і за офіційні папери, яких не
бракує та й не може бракувати...».

Осип Бодянський неодноразово бував у
Прилуках, тут жив і працював його
молодший рідний брат Федір (1812-1873).

Пересопницьке Євангеліє

СКАНУЙ

вулиця ВОЛОДИМИРА БОЙКА

У мікрорайоні Заудаївський, довжиною 0,555 м. Рішенням Прилуцької міської ради від 28.10.2016 р. новоствореній вулиці присвоєно ім'я Володимира Бойка (10 квітня 1928, Прилуки - 11 травня 2006, Київ) - видатний український співак, соліст Національного заслуженого академічного українського народного хору України імені Григорія Верьовки, заслужений (1976) та народний (1987) артист України. Він є лауреатом багатьох всесвітніх фестивалів мистецтв і почесним громадянином Прилук.

Володимир Бойко здобув середню освіту в школі № 13, а працювати почав на заводі «Пластмас». Співав ще з раннього дитинства. З осені 1943 року працював на тютюновій фабриці, був вантажником, різноробочим і трактористом. Брав активну участь у художній самодіяльності при міському Будинку культури. У 1949 році він переїхав на Донбас, де працював прохідником на шахті «Никитівка».

У вересні 1950 року Володимир Бойко успішно пройшов конкурс на вакантну посаду співака в Державному українському народному хорі. З 18 грудня він став повноправним членом колективу. Під час роботи в хорі він закінчив Київське музичне училище імені Глієра та Київський інститут культури.

Володимир Бойко - перший виконавець відомої пісні «У Києві на Подолі». Його репертуар включав твори Василя Верменича, Миколи Леонтовича та українські народні пісні. Він випустив платівку «Пісні народів світу у виконанні хору» та став лауреатом Всесвітніх фестивалів мистецтв у Монреалі, Брюсселі й Москві.

У 1997 році він здобув «Золотий кубок» на фестивалі фольклорних колективів у Кореї. За пів століття роботи в Національному заслуженому академічному українському народному хорі імені Григорія Верьовки він гастролював країнами Латинської Америки, США, Німеччини, Польщі, Румунії, Іспанії, Італії та багатьма іншими, де виступав із сольними концертами.

Володимир Бойко часто виступав перед прилучанами та допомагав молодим талантам міста вийти на професійну сцену. У вересні 2001 року йому присвоїли звання Почесного громадянина Прилук.

Виступаючи з концертами в різних країнах світу, як справжній патріот міста, на запитання, звідки він, завжди відповідав: «Я козацького роду, із славних Прилук».

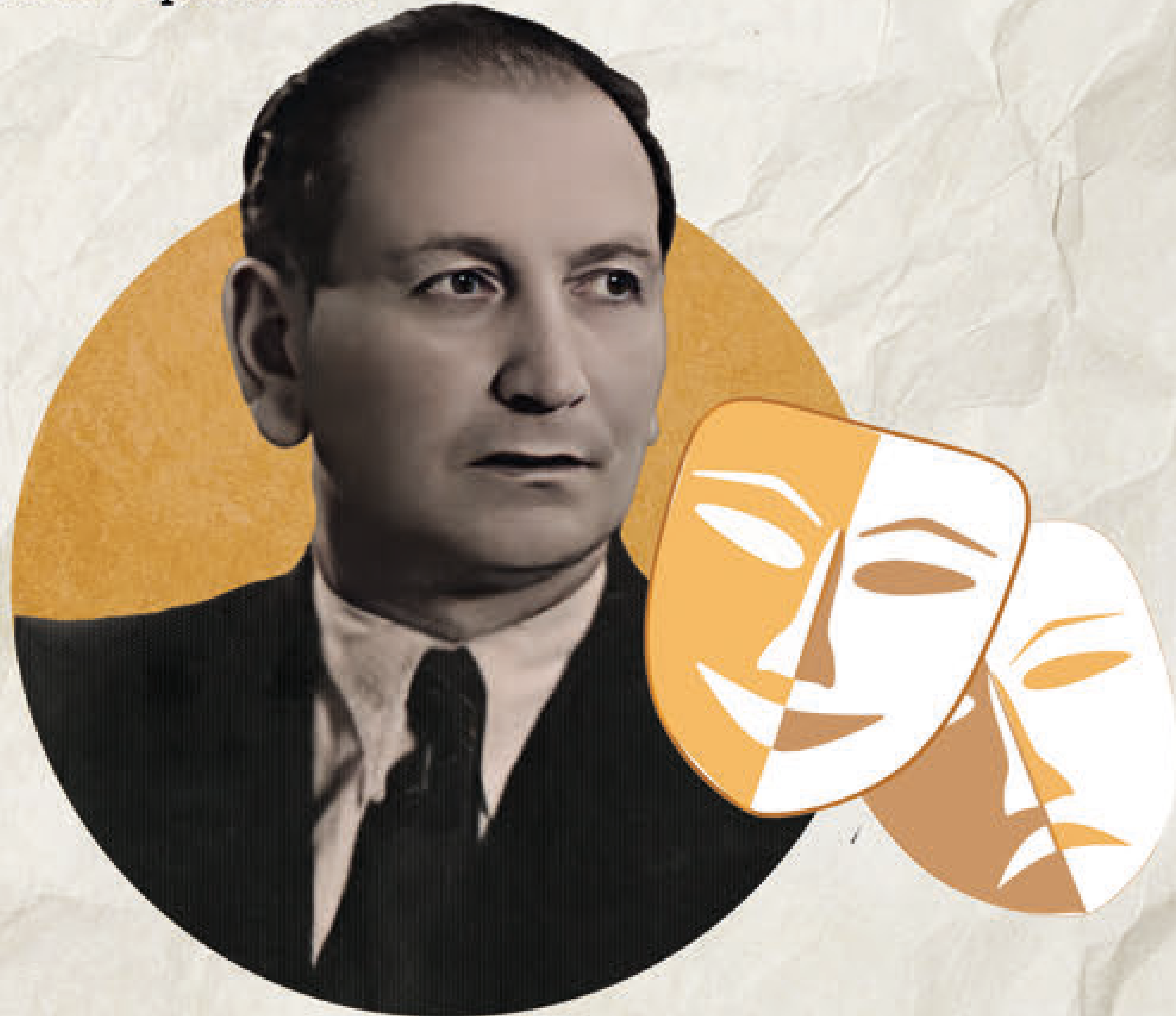
Національний заслужений академічний український народний хор України імені Григорія Верьовки

СКАНУЙ

ВУЛИЦЯ ІВАНА БРОВЧЕНКА

У західній частині міста, на Трубарівщині (мікрорайон М'ятно-дослідної станції), довжина 200 м. Прокладена 1988 на колишніх полях Дослідної станції, де вирощували тютюн. Вулиця мала ім'я Героя Радянського Союзу О.В. Коробова. 2023 року перейменована на честь І.К. Бровченка.

Іван Бровченко (08.03.1898, м. Прилуки - 23.01.1971, м. Ніжин Чернігівської обл.) актор, театрал, заслужений артист України.

Перші театральні спроби Іван Кузьмович почав робити в клубі на Кустівцях у Прилуках під керівництвом артпрофесійного артиста І.М.Ярошенка, за сприяння якого І.Бровченка було зараховано до трупі професійного театру в Прилуках.

Прилуцький окружний робітничо-селянський театр, у якому працював Бровченко актором, постановником, режисером, ставив п'єси в багатьох містах України.

З 1938 року і до початку Другої світової війни працював художнім керівником Ніжинського театру.

Після війни і до його розформування (1948) працював у Прилуцькому театрі, а потім у театрах Ужгорода, Дубно.

На посаді художнього керівника Ніжинського драматичного театру Іван Кузьмович Бровченко поставив близько 150 спектаклів. Зіграв сотні ролей, серед них: Назар ("Назар Стодоля"), Голохвостий ("За двома зайцями"), Панас ("Наймичка"), Яшка ("Весілля в Малинівці"), Фігаро ("Одруження Фігаро") та багато інших.

Неодноразово приїздив у рідне місто, надавав режисерську допомогу аматорським театрам. Ніжинський драматичний театр на чолі з І.К.Бровченком часто ставив вистави в міському Будинку культури. Творча праця нашого земляка високо оцінена, йому присвоєно почесне звання заслуженого артиста України.

Міський Будинок культури, м. Прилуки

СКАНУЙ

вулиця Самійла Величка

У східній частині міста, на Верхніх Кустівцях (мікрорайон 273 кварталу), довжина 425 м. Забудова почалася 1955 року.

Вулиця мала ім'я російського літературного критика, публіциста М.О. Добролюбова. 2023 р. перейменована на честь літописця, державного діяча, історика - Самійла Величка.

Будинок полкової канцелярії на Лівобережній Україні

Самійло Величко (11.02.1670 - 1728, Жуки Полтавського р-ну) - автор першого систематичного викладу історії української козацької держави, для написання якого використано значну кількість українських, польських та німецьких джерел, широке коло документів Генеральної військової канцелярії. 1705 року уведений до Генерального війська, канцелярії.

Літопис Величка містить 4 частини. Перша - визвольна війна Богдана Хмельницького «Сказаніє про війну козацьку з поляками». Друга і третя частини охоплюють 1660-1686 та 1687-1700 роки, названі «Повість літописна про малоросійські та частково інші події, зібрані і тут описані». У четвертій частині зібрано додатки з різних документів XVII ст. Літопис містить 16 малюнків, більшість із яких - унікальні зображення українських гетьманів, оскільки портретів окремих історичних постатей більше не збереглося, зокрема, портрети Івана Мазепи, Івана Виговського, Петра Дорошенка.

Портрет Хмельницького з літопису

Літопис Самійла Величка належить саме до знакових текстів. Його можна поставити, без перебільшення, в один ряд із такими шедеврами, як Пересопницьке Євангеліє чи Конституція Пилипа Орлика.

Сторінки літопису

СКАНУЙ

Провулок ОСТАПА ВЕРЕСАЯ

У мікрорайоні М'ятно-дослідної станції (Мединщина), довжиною 300 м. Забудова почалася 1953 р. на полях колишнього Трубарівського колгоспу. Названий на честь російського поета М. О. Некрасова.

2023 року перейменований на честь Остапа Вересая (1803 р., с. Калюжинці Прилуцького р-ну - 1890, с. Сокиринці Прилуцького р-ну).

Як тільки його не називали! І «Гомером в українській свиті», і «прямим спадкоємцем Бояна», і «рапсодом».

Остап Микитович Вересай у 4 роки осліп.

У репертуарі О. Вересая було дев'ять дум, українські народні пісні - соціально-філософські та сатиричні, танцювальні, моралістичні, жебрацькі, псалми та ін. Він майстерно втілював різні образи та характери, володів багатомановою гамою настроїв - від схвильованих, сповнених болю і туги, до ексцентричної веселості.

У 1873 році виступав у Києві на засіданні Південно-Західного відділу Російського географічного товариства, де були зачитані реферати Миколи Лисенка та Павла Чубинського про творчість О.Вересая. Він тоді виконав думи «Про втечу трьох братів з Азова», «Про Хведора Безродного», пісню «Щиголь», танець «Козачок».

1874 року на III Археологічному з'їзді гра та спів Остапа Вересая буквально приголомшив учасників, що зібралися в Києві з усієї Європи. Не було, мабуть, у світі такої газети, журналу, етнографічного видання, які захоплено не відгукнулися б на цю справді епохальну подію.

Остап Вересай з дружиною

Начальник Київського губернського жандармського управління в донесенні департаменту державної поліції писав, що під час роботи Археологічного з'їзду яскраво виявились українофільські тенденції, «мазепинство». «Доставлений у Київ з глибини українських степів старець-бандурист Остап Вересай, останній екземпляр славних колись бандуристів, своїми поетичними піснями і типовим виглядом... сприяв збудженню симпатій до гетьманщини, що віджила свій вік».

У книзі «Українські думи та пісні історичні» Дмитро Ревуцький писав: «Усе своє горе виливав старий у співах. У Вересаєві ми бачимо глибоко інтелігентну, гуманну й надзвичайно музикальну людину. На свої пісні дивиться він, як на річ, що перейшла до людей від самого Бога». Остап Вересай - кобзар, чиї думи про свободу та справедливість і сьогодні не втрачають актуальності.

СКАНУЙ

вулиця ВИГОВСЬКОГО

У мікрорайоні Центральний на території колишнього військового містечка №1, довжиною 550 м. Має 2 провулки та 3 в'їзди.

Рішенням Прилуцької міської ради від 26.03.2009 року новоствореній вулиці присвоєно ім'я Івана Остаповича Виговського - (1608 - 17 (27) березня 1664,) - український військовий, політичний і державний діяч. Гетьман Війська Запорозького, голова козацької держави у Надніпрянській Україні (1657-1659), Великий гетьман Руський (1658-1659), воєвода Київський, сенатор.

Іван Виговський був правою рукою Богдана Хмельницького. Створив та очолив Генеральну канцелярію - адміністративний та дипломатичний уряд за часів гетьмана. Іноземні послы, які прибували до Чигирина, називали Івана Виговського канцлером Війська Запорозького.

Брав участь у битвах під Пилявцями, Збаражем, Зборовом, Берестечком, Батогом, Жванцем, Львовом.

Розробляв Зборівський, Білоцерківський та Переяславський договори.

Герб виговського

У 1657 р. обраний гетьманом Війська Запорозького. Перехід гетьманської булави до Виговського припав на дуже складні часи, коли міжнародне і внутрішнє становище України стрімко погіршувалося. Очевидно було те, що москалі незадоволені тим, що гетьманом став саме І. Виговський.

Мав свою власну гетьманську печатку та герб.

У 1658 р. уклав Гадяцький договір з Річчю Посполитою про федеративний союз, що передбачав входження Гетьманщини до складу Речі Посполитої під назвою «Великого Князівства Руського» як третього рівноправного члена двосторонньої унії Польщі.

У липні 1659 р. гетьман Іван Виговський переміг московську армію в битві під Конотопом - козаки вщент розгромили 100-тисячне військо московитів. Ясна річ, у радянських підручниках історії про неї не згадували. Самого ж гетьмана Виговського обзивали зрадником, польським, шведським і татарським запроданцем.

Іван Виговський називав себе «отцем України». Він керувався думкою: «Де руська мова, там руська держава».

Автограф Виговського

Пам'ятний знак на честь 350-річчя перемоги у Конотопській битві

СКАНУЙ

ВУЛИЦЯ ГЕРОЇВ КРУТ

У південній частині міста, мікрорайон Рокитний, довжиною 800 м, має провулок. Дорогу було прокладено 1950, а забудова почалася 1990. Раніше була названа на честь піонерської організації - дитяча комуністична організація, основною метою якої було виховання дітей у дусі відданості комуністичній партії та радянській державі.

Героїв Крут - приклад героїчної боротьби української молоді, які віддали своє життя за незалежність України під час бою 29 січня 1918 р. у районі с. Крути Бахмацького району за 130 кілометрів на північний схід від Києва, 18 км на схід від Ніжина.

Бій під Крутами тривав 5 годин між 4-тисячним підрозділом російської червоної гвардії під проводом Муравйова та загonom із київських курсантів і козаків «Вільного козацтва», що загалом нараховував близько чотирьох сотень вояків.

У бою під Крутами оборонці української державності призупинили наступ противника та здійснили організований відступ, руйнуючи за собою колії й мости. Більшовицьке військо втратило боєздатність на чотири дні.

Ця затримка ворога дала змогу українській делегації укласти Брест-Литовський мирний договір, який врятував молоду українську державність.

Серед учасників бою були наші земляки.

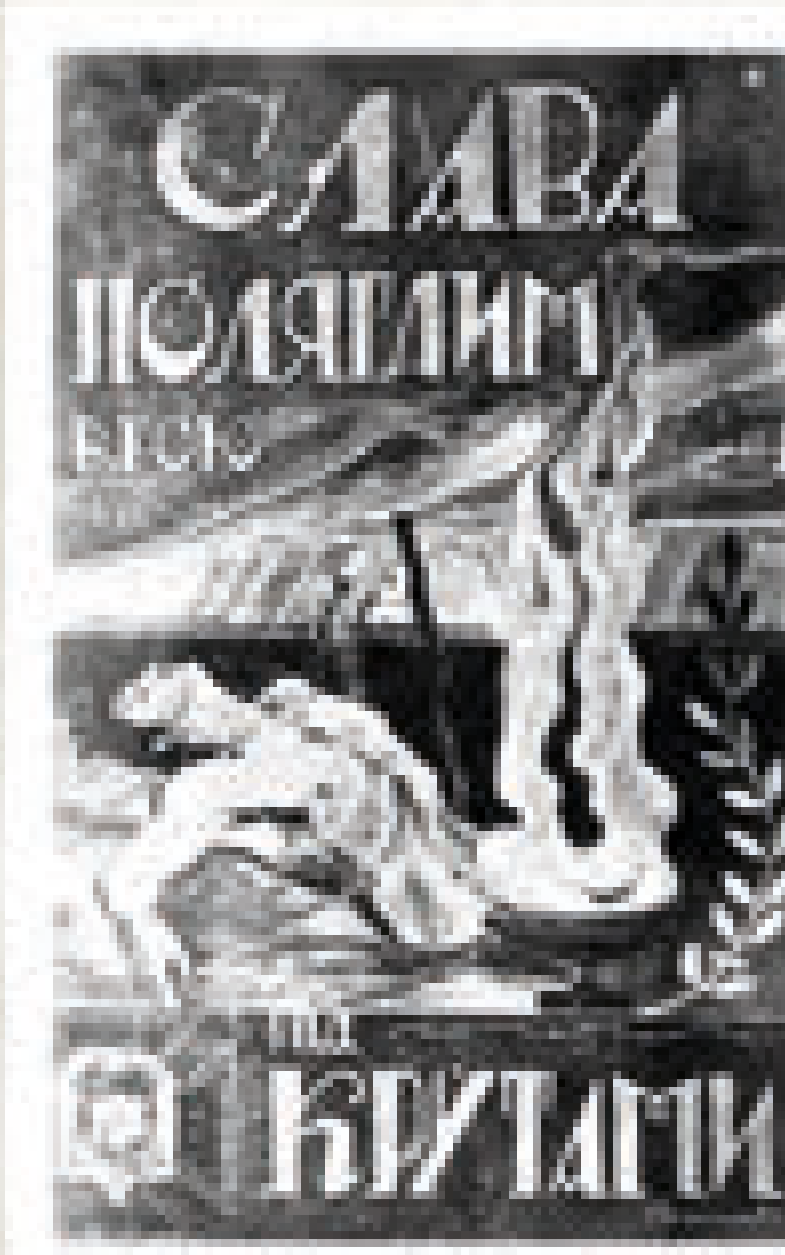
Юрій Вороний - український хірург, доктор медичних наук, професор, здійснив першу у світі операцію з пересадки нирки.

Частина крутянців, орієнтовно 27 чоловік, потрапила в полон і була жорстоко катована та страчена.

Бій під Крутами став важливою частиною української історичної пам'яті, яка була заборонена в радянський час.

Гравюра на честь Крут, 1935 рік

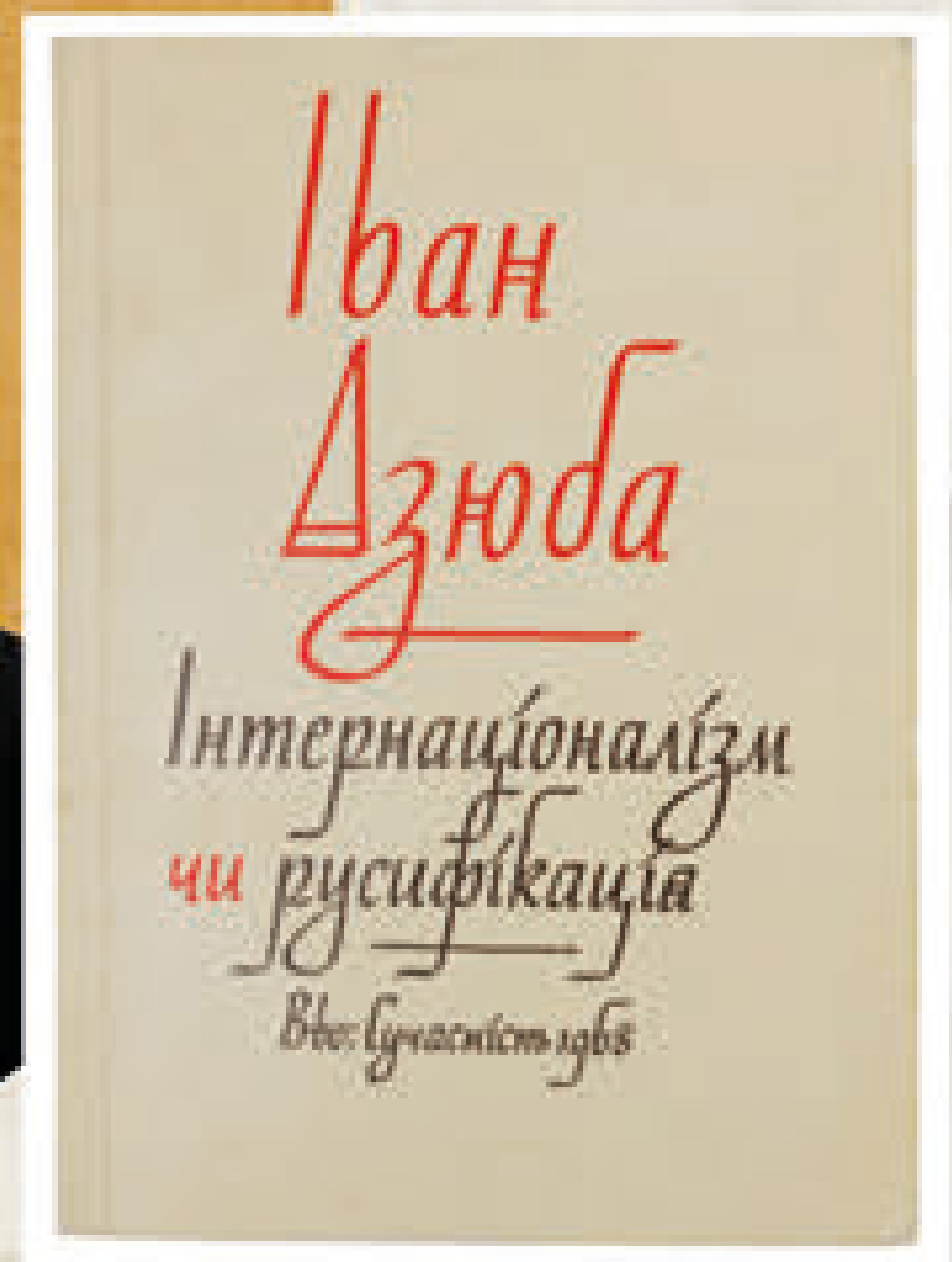
Реконструкція ВІК "Повстанець"

СКАНУЙ

ВУЛИЦЯ ІВАНА ДЗЮБИ

У мікрорайоні Рокитний, довжиною 235 м. Попередня назва Зінковича - радянський воєноначальник періоду Другої світової війни. У 2023 р. вулицю перейменували на честь Івана Дзюби (26.07.1931 с. Миколаївка Волноваський р-н, Донецька обл. - 22.02.2022, м. Київ) - український літературознавець, літературний критик, громадський діяч, дисидент радянських часів, Герой України, академік НАН України, один із засновників «Народного Руху України».

Він говорив: "Шістдесятників об'єднувало усвідомлення трагічного становища української мови". Іван Дзюба став одним із активних учасників Клубу творчої молоді.

Сергій Паризько та Іван Дзюба. Київ, 1960-ті роки.
Світлий арешт Марти та Івана Дзюби

І. Дзюба наближав українську незалежність. Він називав речі своїми іменами в часи, коли це було небезпечно. У вересні 1965 року на прем'єрі фільму «Тіні забутих предків» у кінотеатрі «Україна» (Київ) виголосив: «У нас велике свято. Але і велике горе. В Україні почалися арешти творчої молоді». У залі увімкнули сирену, щоб заглушити слова промовця, але він і далі називав імена заарештованих у серпні дисидентів: Іван Світличний, Святослав Караванський, Михайло та Богдан Горині, Іван Гель.

У 1970-х роках Іван Дзюба був затриманий та арештований.

Своє звинувачення правлячим колам Радянського Союзу Дзюба побудував на численних документах та матеріалах, що дали йому можливість порівняти національну політику радянських очільників із національною політикою російських царів XVIII-XIX століть і переконливо аргументувати свою наскрізну тезу щодо русифікації та денационалізації неросіян, які мешкають у єдиному радянському просторі.

1973 року Київський обласний суд засудив його до 5 років ув'язнення і 5 років заслання за «антирадянську» працю «Інтернаціоналізм чи русифікація?».

Він був символом супротиву та свободи. Його називали «совістю нації».

СКАНУЙ

вулиця ПЕТРА ДОРОШЕНКА

У пн. частині міста, мікрорайон Заудаївський (Сорочинці), довжиною 475 м. Вулиця була названа прізвиськом голови Лапинського колгоспу "Червоний махорочник" Гірняка.

2023 року вулиця перейменована на честь гетьмана Правобережної України Петра Дорофійовича Дорошенка (1627, Чигирин - 9 листопада 1698, с. Ярополче, Московщина) - його називали «сонцем Руїни». Мав своє військо серджуків до 20 тис осіб, карбував свою монету.

З 1656 року був призначений Богданом Хмельницьким полковником Прилуцького полку. 1656-1659 роки П. Дорошенко жив у Прилуках, маючи тут свій двір поблизу базара напроти церкви Різдва Пресвятої Богородиці. За містом мав чималий степовий хутір. 1668 р. Дорошенко прилуцький будинок і хутір подарував Густинському монастирю.

Перебуваючи на уряді у Прилуках. П. Дорошенко займався не тільки військовими справами, але й показав себе добрим господарем. Проводив розмежування земель Ладанського монастиря, дбав про полкове місто, сприяв будівництву церков - зведена перша дерев'яна Трьохсвятительська церква на кошти прилуцького міщанина Андрія Кендеха.

Після смерті Б.Хмельницького підтримував гетьмана І.Виговського.

1659 року, коли московити сунули на Конотоп, прилуцькі козаки під командуванням П. Дорошенка захищали Срібне.

1665 року став гетьманом Правобережної України.

Довгих 10 років П. Дорошенко метався між московю, Варшавою, Стамбулом і Бахчисараєм. Незгода між старшиною призвела до того, що в Україні з'явилися два гетьмани - на Лівобережжі та Правобережжі. Однак в силу політичної ситуації 1668 року П. Дорошенка призначили гетьманом обох берегів Дніпра.

Він активно вів переговори щодо об'єднання України, але постійні чвари козацької старшини, московське зіштовхування лобами амбітних ватажків призвело того, що П. Дорошенко передав булаву кошовому Війська Запорізького Низового Іванові Сірку.

СКАНУЙ

вулиця ЖДАНОВИЧА

У західній частині міста, мікрорайон М'ятно-дослідної станції (Мединщина), довжиною 500 м. Має 1 провулок. До 2015 р. - вулиця 8 Березня. Нині названа на честь Сергія Миколайовича Ждановича (12.03.1894, м. Чуднів - 1964, м. Прилуки) - хірург, заслужений лікар України.

Працював фельдшером хірургічного відділення госпіталю в Києві, у Жовтневій лікарні, травматологічному інституті міста Києва. З 1921 по 1934 рік - завідувач лікарнею в селі Парафіївка (нині Прилуцького району). За 13 років роботи в Парафіївській лікарні за його безпосередньої участі було зроблено 2500 операцій. У 1926 році він одним із перших в Україні провів операцію завороту шлунка зі зміщенням селезінки - рідкісного і надзвичайно складного захворювання.

З травня 1934 року і до останніх днів життя Сергій Миколайович - головний лікар і завідувач хірургічним відділом Прилуцької міськрайонної лікарні. З 1936 року розпочинається будівництво нового двоповерхового лікувального корпусу на 150 ліжок.

Завдяки С. Ждановичу хірургічне відділення Прилуцької міськрайонної лікарні з 1938 року стає базовим для виробничої практики студентів Київського медичного інституту.

Під час німецької окупації С. Жданович, продовжував займатися лікарською справою. Після вигнання нацистів у лікарні почалися процеси розбудови, розширення та створення вузькопрофільних підрозділів: ортопедія, онкологія, ЛОР та офтальмологія.

Особисто ним, і під його безпосереднім керівництвом було зроблено 15 тисяч операцій.

Протягом 15 років С.М. Жданович викладав у Прилуцькому медучилищі.

1959 року Ждановичу за заслуги в розвитку охорони здоров'я присвоєно звання заслуженого лікаря України.

Прилуцьке медичне училище, 1980-і р.

СКАНУЙ

ВАСИЛЯ ЗАВІТНЕВИЧА ВУЛИЦЯ

У пн. частині міста, Заудаївський мікрорайон (Сорочинці), довжина 360 м. Прокладена 1964 року.

До 2023 року мала назву - Колективна на честь більшовицької політики - колективізації селянських господарств, що призвела до масових репресій і знищення частини селянства під гаслом «розкуркулення», організації Голодомору-геноциду 1932-1933 рр. в Україні.

Наразі вулицю перейменовано на честь Василя Завітневича.

Василь Прокопович Завітневич (24.04.1899, с. Замістя Прилуцького р-ну - 25.03.1983, м. Саут-Баунд-Брук США) - український педагог, юрист, літературознавець, мовознавець, музикознавець, хоровий диригент. Навчався в Прилуцькій чоловічій гімназії.

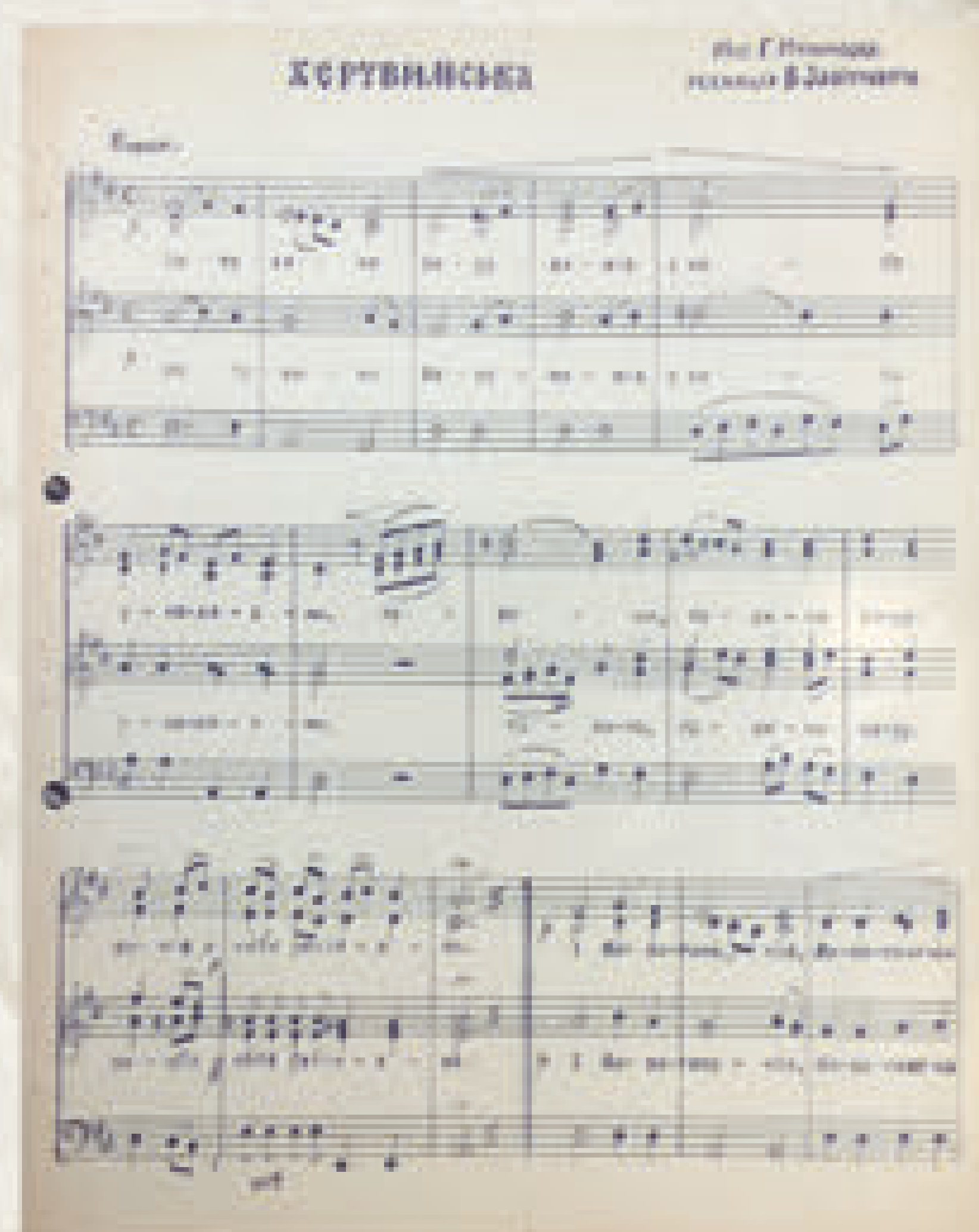
З 1919 по 1923 рік працював учителем у трудових школах м. Прилуки та Прилуцького р-ну, підробляв диригентом церковного хору в одній із церков м. Прилуки.

Будучи патріотичною та релігійною людиною, В. П. Завітневич підтримував відновлення Української автокефальної православної церкви у 1921 р. під керівництвом митрополита Василя Липківського.

У 1941-1943 роках - директор Київського педагогічного інституту. Ініціатор створення Комісії українських освітян з підготовки підручників для початкових та середніх шкіл, позбавлених більшовицької ідеології. Очолював Комісію в справах українського правопису, яка мала на меті відновлення орфографічних правил, що були зросійщені за радянської влади.

Під час нацистської окупації підтримував відновлення Автокефальної церкви в Києві наприкінці 1941 року. У вересні 1943 року емігрував та виїхав до США. У 1952-1982 рр. - викладач, директор Науково-богословського інституту Української Православної Церкви в США. Зібрав, упорядкував, зредагував і видав 10 книг української богослужбової хорової музики, проводив курси українознавства, був секретарем Ради Митрополії УПАЦ в США.

Особистий архів В. П. Завітневича зберігається в Українському історико-освітньому центрі в м. Сомерсет, штат Нью-Джерсі.

СКАНУЙ

ВУЛИЦЯ ЗЕМСЬКА

У центральній частині міста, на Квашинцях, довжина 1250 м. Прокладена в пер. пол. XIX ст. за генеральним планом забудови міста 1802 р.

1925 вулиця названа іменем Маркса Карла - теоретика комуністичної ідеології.

2001 року вулиці повернуто історичну назву Земська, яка відображає локальну історію нашого міста.

Найдавніша її назва - Старо-Іванівська (згадана в книзі В. Маценка 1888 р.), пов'язана з тим, що перша дерев'яна Іванівська церква була збудована (1709 р.) на розі сучасних вулиць Скоропадської та Земської. Ініціював будівництво прилуцький полковник Дмитро Горленко - соратник гетьмана Івана Мазепи. Саме на честь святих Дмитра та Івана і була зведена Іоано-Дмитрівська церква. Вулиця перейменована на Земську наприкінці XX ст., коли відмічалось 25-річчя введення місцевого (земського) управління, адже на розі вулиць Старо-Іванівської та Скоропадського розміщувався Земський дім і відповідно земська управа.

г. Прилуки. Земскій домъ.

Земський дім.

На вулиці збереглися будинки оригінальної архітектури XIX - поч. XX ст.: готель Лашука, синагога, колишній особняк адвоката Кисловського, колишнє училище педагогічне. На вулиці народився та жив автор 4-х томів з історії Прилук Дмитро Овсійович Шкоропад.

г. Прилуки. Александровская улица.

Готель Лашука.

Музична школа ім. Л.М.Ревуцького
(колишня синагога).

СКАНУЙ

вулиця ІВАНА БОГУНА

У південній частині міста, мікрорайон Рокитний, довжиною 500 м, має 4 провулки. Прокладена 1949 на землях колгоспу х. Рокитного на місці виноградника.

До 2023 р. вулиця мала ім'я молодогвардійця Олега Кошового.

Іван Богун (1618 р. - 1664р., м. Новгород-Сіверський) - український військовий і державний діяч, козацький полководець часу Хмельниччини.

Його вважали стратегом номер один після Богдана Хмельницького. Коронний обозний Анджей Потоцький писав до польського короля: «Іван Богун з тих козаків, для яких, найвища державна позиція - щоб не бути ні під вашою, королівською, милістю, ні під царем».

Ось що промовив Богун на раді в Чигирині 1650 року: "У народі московському владарює найнеключиміше рабство і невільництво у найвищій мірі, у них, окрім Божого та Царського, нічого власного нема і бути не може, і людей, на їхню думку, створено нібито для того, щоб у ньому не мати нічого, а тільки рабствувати. Самі вельможі та бояри московські титулюються звичайно рабами царськими і в просьбах своїх завжди пишуть вони, що б'ють йому чолом; стосовно ж посполитого народу, то всі вони вважаються кріпаками, начебто не від одного народу походять, а накуплені з бранців та невільників; і ті кріпаки або за їх назвою крест'яни обох статей, себто

чоловіки та жінки з їхніми дітьми, за невідомими у світі правами та привласненнями продаються на торжищах і в житлах од власників і господарів своїх нарівні з худобою, а незрідка і на собак вимінюються, і продавані при тому мусять бути ще зумисне веселими і виказуватися своїм голосом, добротою і знаннями будь-якого ремесла, щоб через те скоріше їх купили і дорожче заплатили. Словом сказати, з'єднатися з таким неключимим народом є те саме, що кинутися із вогню в полум'я".

(Кониський Г. "Історія Русів", 1846 р., - с. 98.)

Колчак зі стрілами та луком, XVIII ст.

Порохівниця, XVIII ст.

З колекції Прилуцького краєзнавчого музею ім. В.І. Маслова

СКАНУЙ

вулиця ОЛЕКСАНДРА ІВАХНЕНКА

У східній частині міста, на Плискунівці, довжина 300 м. Прокладена 1956 та названа ім'ям «червоного» керівника О.Я. Пархоменка.

2015 року вулиця була перейменована на честь Івахненка Олександра Івановича.

Олександр Іванович (16 жовтня 1949, село Манжосівка, Чернігівська область - 9 червня 2014, Київ) - заслужений художник України, лауреат Державної премії ім. Т.Г. Шевченка, член-кореспондент Академії мистецтв України.

Народився в с. Манжосівка під Прилуками. З 1958 по 1961 рік навчався у художній студії (нині Прилуцька музична школа).

О. Івахненко митець із власним упізнаваним почерком.

На полотнах Олександра Івахненка - саме життя: образне, насичене, цілісне. Для спраглої української душі, його картини повні щемливого світла і спокою, яких ми підсвідомо прагнемо і шукаємо. Образи, які лишаються в пам'яті: бандуристи, козаки, гетьмани, жінки в національному одязі. Усе живе власним життям - вишитий рушник стелиться стрімкою стежкою під ноги, волосся випинається на вітрі чорним крилом, в образі вродливої жінки - сама Україна. А ще на його полотнах природа рідного краю - Удай.

Митець належав до плеяди найталановитіших українських майстрів книжкової графіки.

Основною тематикою творчості художника була шевченкіана. У творах помітні традиції школи бойчукістів і візантійські впливи.

О. Івахненко один зі авторів створення ордена Ярослава Мудрого, ювілейних монет НБУ, поштової марки.

За часів незалежності України О. Івахненко отримав звання заслуженого діяча мистецтв.

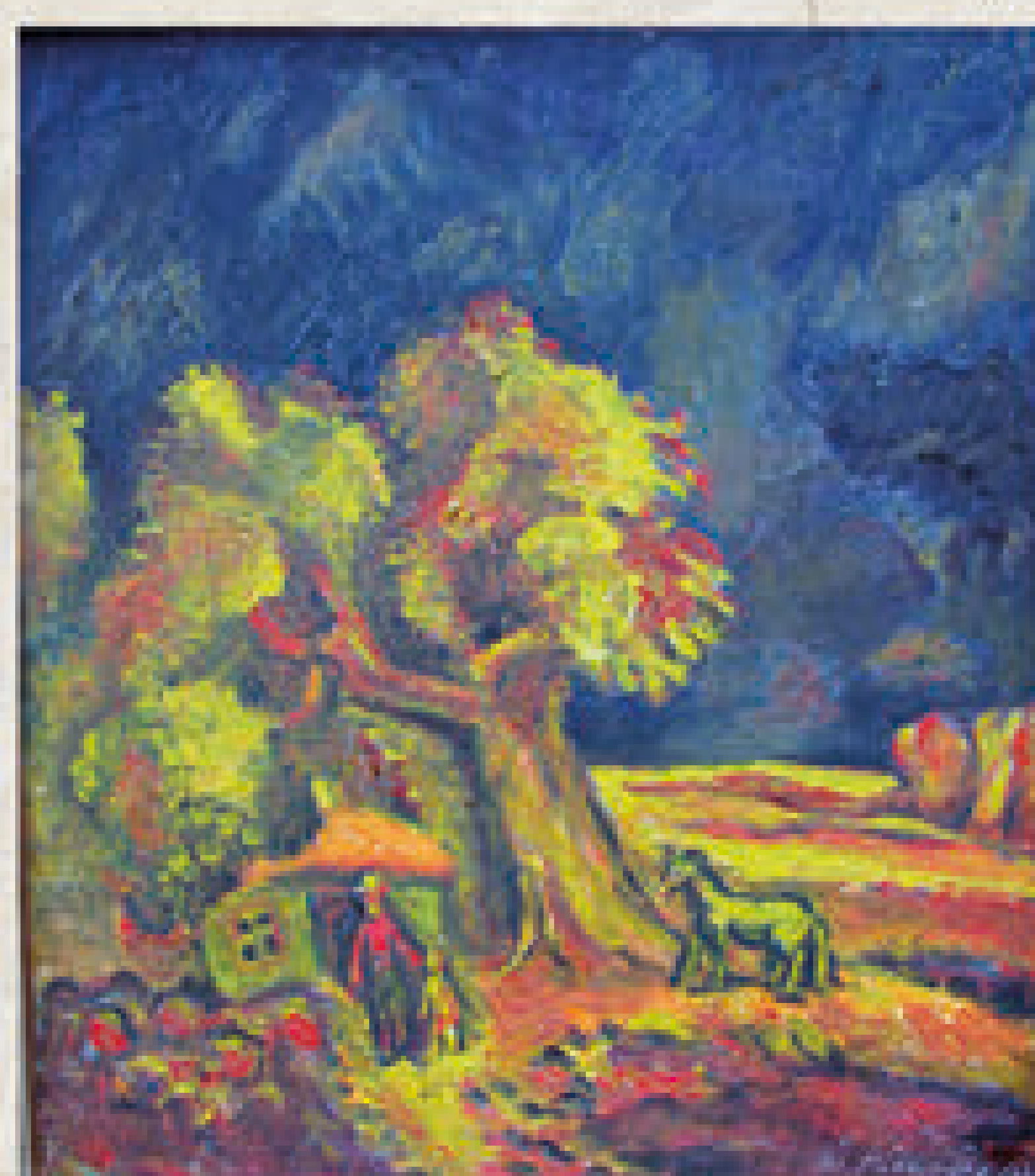

СКАНУЙ

ЮРІЯ КОВАЛЕНКА вулиця

У мікрорайоні Рокитний, довжина 550 м, має провулок. Існувала вже на кін. 1930-х років. Була названа ім'ям російського живописця В.О. Серова.

2023 р. вулицю перейменовано на честь Юрія Андрійовича Коваленка (27.07.1931, м. Прилуки - 22.07.2004, м. Одеса) - український художник. Народився митець у місті Прилуки на вул. Сагайдачного.

Його називали «прилуцький Сократ». У 1971 - 1981 роках працював викладачем в Одеському художньому училищі. Юрій Коваленко мав великий вплив на розвиток одеської школи живопису. Художній світ, який він створив, привертає змінням передавати глибинні національні риси. У творчості художника фольклорні мотиви переплетені з елементами театру, народжуючи своєрідний і самобутній стиль.

Був одним з яскравих представників неоконформізму.

Ю.Коваленко не відповідав академічному формату худрада радянського часу.

Прилуки, 1973

На роботах Ю.Коваленка часто можна пізнати Прилуки, які він дуже любив і час від часу відвідував зі своїм сином Андрієм.

З сином на Удаї

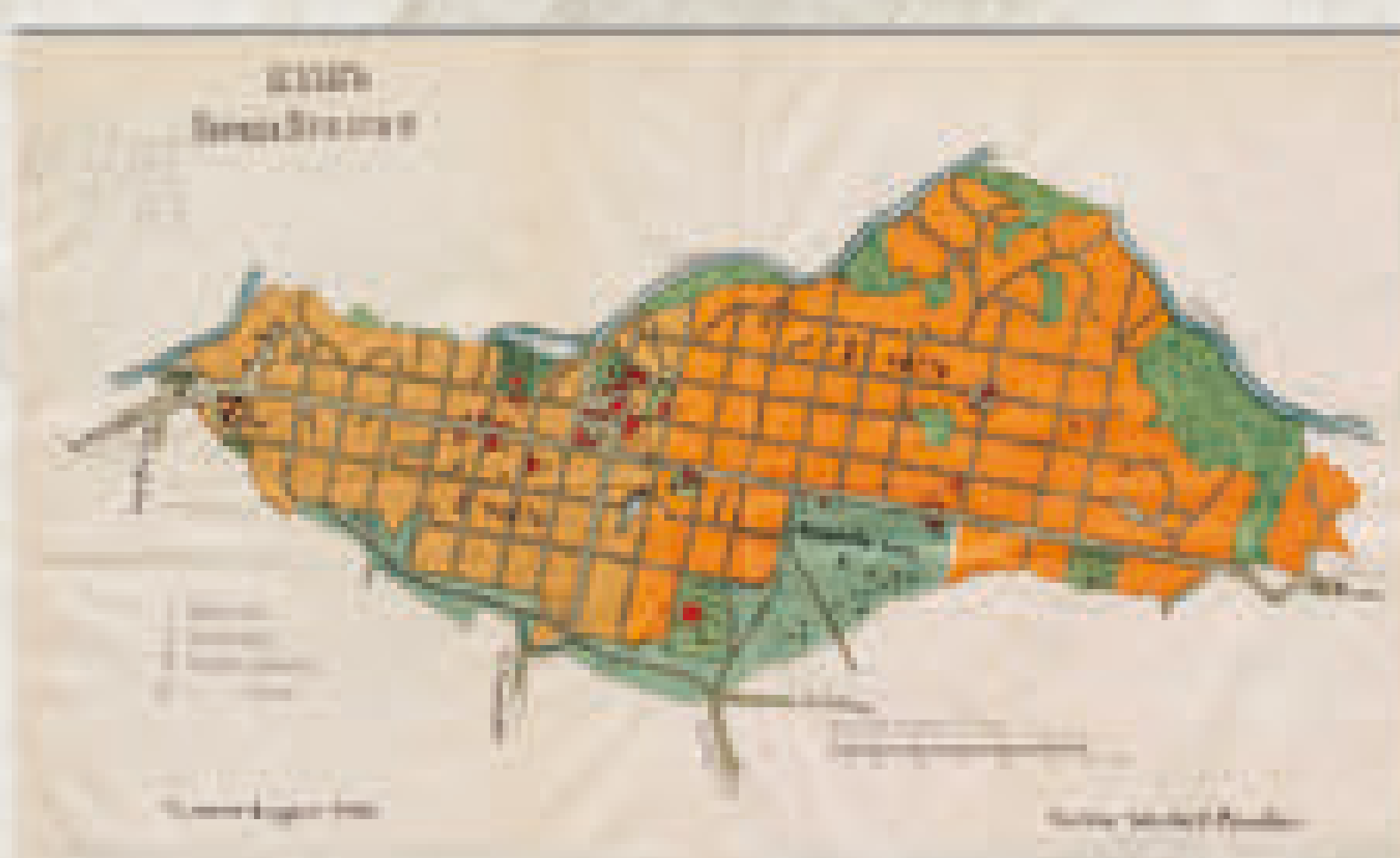

СКАНУЙ

вулиця КОВАЛЬСЬКА

У центральній частині міста, довжина 900 м, має провулок. Прокладена в першій половині XIX ст. Попередня назва К.С. Гнідаша - радянського командира.

На поч. XX ст. вул. називалася Ковальською, адже вона вела в напрямку Ярмаркової площі, на якій містилися кузні.

У XVII-XVIII ст. ярмарки в Прилуках проводилися за пд.-зх. валом фортеці, між Пирятинською та Київською брамами. Наприкінці XVIII ст. на ярмарки до міста приїжджали купці з різними товарами з Ніжина, Ромен, Полтави, з залізом із Тули й Орла, із шкірами з Бихова. Худобу та коней приганяли з Пирятини, навколишніх сіл. Із Сосниці та Коропа привозили вино. Купці приїздили з Москви, Орла, Калуги, Тули, Дорогобужа, Стародуба, Білорусі. Невеликі розміри площі біля фортеці, де відбувалися ярмарки, не забезпечували розширення ярмаркової торгівлі. Тому під час складання вже першого плану (1802) регулярної забудови міста виділена значна територія під майбутню Ярмаркову площу.

Ще за часів Яреми Вишневецького в місті діяли цехи, одним із них був саме ковальський. До ковальського цеху належали: мідники, золотарі, ливарники, зброярі, годинникарі. На поч. XX ст. у цеху працювало 23 ковалі.

1900 року на вулиці налічувалося 45 володінь у тому числі 2 пустирі. На одному з них був відкритий клуб зі слюсарними та столярними майстернями для школярів.

Затишна вулиця в серці міста, що передає локальну спадщину, а саме - цехове ковальське ремесло Прилук.

Базар на Центральній площі міста.

СКАНУЙ

вулиця ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ

У сх. частині міста, мікрорайон 273 квартал, довжина 2500 м.

На поч. ХХ ст. це була околиця міста, де містився х. Данчича, а далі йшов шлях на Лохвицю, тому й перша назва вулиці була - Лохвицький шлях. У 1934-37 рр., у зв'язку з перейменуванням с. Ладан у Балицьке, вулиця називалася Балицьким шляхом, а згодом - вул. 9 січня. Названа Гвардійською у 1983 році.

2023 року вулицю перейменовано на честь Коновальця - одного з активних діячів національного руху, організатора та керівника військових підрозділів.

СКАНУЙ

Знак січових стрільців

Євген Коновалець - (14 червня 1891, с. Зашків, Львівський повіт, Королівство Галичини та Володимирії, Австро-Угорщина, нині Жовківський район, Львівська область, Україна - 23 травня 1938, Роттердам, Нідерланди)

У січні 1918 був обраний командиром реорганізованого Галицько-Буковинського куреня Січових Стрільців.

20 липня 1921 року - очолив Начальну Команду УВО.

Опинившись в еміграції, Євген Коновалець не полишає ідеї боротьби за Українську Державність. У серпні 1920 року за його активної участі було створено Українську Військову Організацію (УВО), що мала провадити як підпільну роботу на окупованих українських теренах, так і політично-пропагандистську діяльність за кордоном. З метою підготовки до майбутньої збройної боротьби за незалежність України за дорученням Коновальця було сформовано військовий штаб та укомплектовано школи з підготовки старшинських кадрів для української армії у Польщі, Чехословаччині, Австрії.

23 травня 1938 року в Роттердамі полковник Євген Коновалець був убитий агентами НКВС СРСР.

2021 року Євгену Коновальцю присвоєно звання «Герой України».

Євген Коновалець у російському полоні. Царицин, 1916-1917 роки

Керівники УВО з друзями й родичами

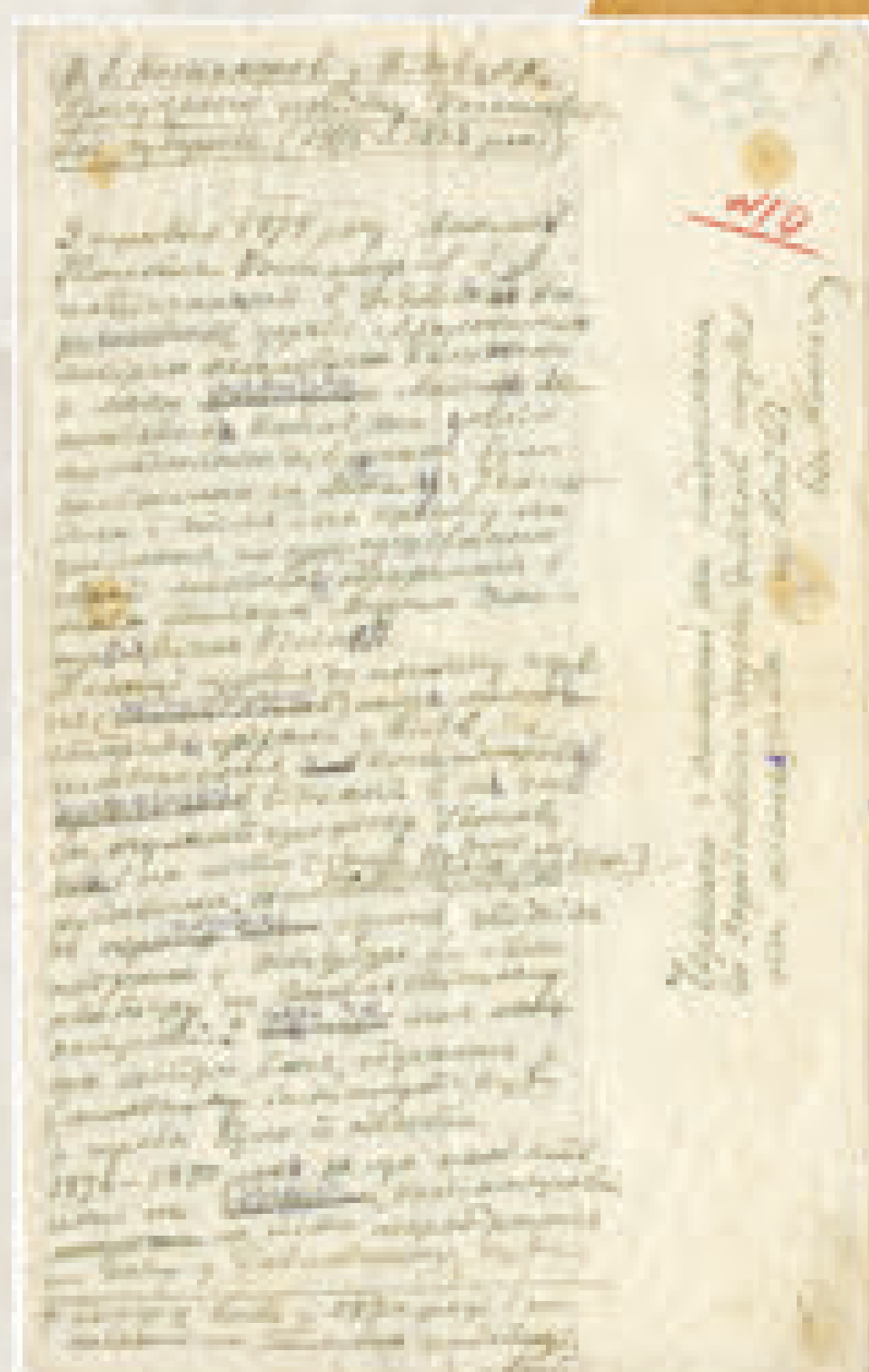

СКАНУЙ

вулиця Миколи Костомарова

У сх. частині міста, мікрорайон Плискунівка, довжиною 625 м. Має 1 провулок. Спершу мала назву вул. Клари Цеткін, у 1934 р. перейменована на ім'я радянського державного діяча А. Луначарського.

2015 р. вулиця перейменована на честь Миколи Івановича Костомарова (4 (16) травня 1817, с. Юрасівка, Острогозький повіт, Воронежська губернія, російська імперія - 7 (19) квітня 1885, Санкт-Петербург, російська імперія) - історика, етнографа, громадського діяча, мислителя, співзасновника та активного учасника українського об'єднання Кирило-Мефодіївське братство.

Відстоював право на самостійний і вільний розвиток української мови та літератури. Здійснив глибокий науковий огляд майже всього комплексу вітчизняних літописів. Одним із перших висунув вимогу до історіографів вивчати народну діяльність в усіх сферах життєвого процесу суспільств і обґрунтував необхідність з'ясування взаємодії народності й державності. Досліджував українське козацтво, зокрема його склад, рухи, причини їхнього виникнення та поразки. Першим увів до наукового обігу визначення Запорозької Січі як християнської козацької республіки.

Останні роки життя М. Костомаров прожив у с. Дідівці поблизу м. Прилуки, одружившись зі своєю нареченою Аліною Крагельською. Вони вінчалися в церкві Святої Параскеви.

Садба у с. Дідівцях, де жив Костомаров М.І.

с.Дідівці.Церква святої Параскеви.Фото кінця XIX ст.

Майже кожного дня в теплу пору року Микола Іванович приїздив у Прилуки купатися на Удай та придбати смачних бубликів у лавці Джигеля, що знаходилася на вул. Вокзальній. Він тісно спілкувався з місцевим населенням, ходив гуляти на Бакунову гору в Дідівцях, щоб спостерігати за молодіжними гуляннями.

У Дідівці до нього приїздили відомі дослідники, зокрема, Василь Горленко, Данило Мордовець. У Дідівцях М. Костомаров працював над монографіями «Руїна», «Мазепа».

Серед найвідоміших історичних творів Миколи Костомарова - «Богдан Хмельницький» (1859), «Смутное время Московского государства» (1863), «Последние годы Речи Посполитой» (1869), «Мазепинцы» (1884).

У праці «Дві руські народності», яка видана в 1861 році, він аналізує поляків, українців та московитів на основі їхньої культури, народної творчості, говорить про запозиченість московитами назви руський і дає висновок, що це різні народи, які мають повне право на існування, але окремо.

Будинок у Дідівцях, де жив і працював М. Костомаров, зберігся й донині.

СКАНУЙ

вулиця Миколи Леонтовича

У центральній частині міста, на Броварках, довжина вулиці 2400 м. Прокладена у пер. пол. XIX ст. за генеральним планом забудови міста 1802 р.

Через розташування на розі з вул. Київською винної монополії, вулиця спочатку мала назву Підвальна. 1938 - вулиця Пушкіна.

2023 року вулиця перейменована на честь Миколи Леонтовича - (13 грудня 1877, село Монастирок, Брацлавський повіт, Подільська губернія - 23 січня 1921, село Марківка, Гайсинський повіт, Подільська губернія) - українського композитора, хорового диригента, піаніста, педагога, збирача музичного фольклору, громадського діяча.

Його називають «Українським Бахом» за величезний внесок у розвиток хорової музики.

Микола Леонтович є автором широковідомих хорових обробок українських народних пісень «Щедрик», «Дударик», «Козака несуть», «Ой з-за гори кам'яної» та інших.

У 1918 році Українська Народна Республіка проголосила незалежність від росії на чолі з Симоном Петлюрою. Щоб зміцнити авторитет республіки, він вирішив відправити хорову капелу УНР у світове турне. У репертуарі капели був «Щедрик». А це 200 міст світу, 17 країн, тисячі публікацій світових ЗМІ, відгуки королівських персон і повний триумф «Щедрика».

«Щедрик» - це історія про боротьбу української нації за своє існування.

Леонтович був убитий агентом ВНК. Факти смерті М. Леонтовича спотворювалися комуністичним режимом. Лише із припиненням існування СРСР віднайдені й оприлюднені факти зумисного вбивства органами ВЧК М. Леонтовича. Творчість композитора була під забороною до часів незалежності України. Більшовицька влада убила тіло М. Леонтовича, але не вбила душу - його «Щедрик» лунає на весь світ.

Після його смерті у Прилуках було організовано філію музичного товариства ім. Леонтовича, яку очолював Левко Ревуцький.

М. Леонтович з дружиною та донькою

СКАНУЙ

вулиця ЛЕСІ УКРАЇНКИ

У мікрорайоні 273 квартал. Має провулок.

*Моя любя зоря ронить в серці мені,
Наше спідні, проміння тремтєве,
Рвуть сердечко мое ті проміння
страшні;
О, гою моя зранка плаче!*

СКАНУЙ

Лєся з Оленою Пчілкою

Лєся Українка (13 (25) лютого 1871, Новоград-Волинський, Волинська губернія, російська імперія - 19 липня (1 серпня) 1913, Сурамі, Тифліська губернія, російська імперія (нині Грузія)) - українська письменниця, перекладачка та культурна діячка.

Справжнє ім'я - Лариса Петрівна Косач, її мати - Олена Пчілка, рідний дядько по матері - Михайло Драгоманов.

Лєся Українка досконало володіла багатьма іноземними мовами. Перекладала Байрона, Шекспіра, Гоголя, Міцкевича, Гейне, Гюго, Гомера.

Лєся Українка разом з Оленою Пчілкою, Наталею Кобринською, Ольгою Кобилянською та іншими письменницями мала величезний вплив на розвиток феміністичної течії в українській літературі. Її жіночі образи - вільні у своєму виборі, самодостатні, горді і незалежні, що для того часу було абсолютним викликом, особливо на теренах Російської імперії.

У 1888 році разом з братом Михайлом стала співорганізатором літературного гуртка української молоді «Плеяда».

Лєся не лише писала власні твори, але й активно займалася перекладами, адаптуючи європейську класику до українського читача. Модернізувала українську мову. Зокрема, Лєсі Українці ми завдячуємо словами «промінь», «напровесні».

Мистецька спадщина - збірки поезій «На крилах пісень» (1893), «Думи і мрії» (1899), «Відгуки» (1902), поеми «Давня казка» (1893), «Одно слово» (1903), драми-поеми «Кассандра» (1901-1907), «В катакомбах» (1905), «Лісова пісня» (1911), «Камінний господар» (1912), «Бояриня» (1913).

З чоловіком Климентом Квітком працювала над зібранням фольклору: зокрема, на кошти подружжя організовано етнографічну експедицію Філарета Колесси, в ході якої зроблено одні з перших аудіозаписів кобзарів.

Все її життя було боротьбою: з хворобою, із суспільними догмами, за право бути українкою, мати власну думку, жити своїм розумом, не бути ні від кого залежною.

Іван Франко назвав Лєсю Українку «єдиним мужчиною в нашому письменстві».

Лєся серед письменників

СКАНУЙ

вулиця МИКОЛИ ЛИСЕНКА

У пн. частині міста, мікрорайон Заудаївський (Сорочинці), довжиною 600 м. Забудова почалася 1956 на полях колишнього приміського колгоспу "Червоний махорочник". Вулиця на той час отримала назву на честь російського композитора. П.І.Чайковського.

У 2023 році вулицю перейменовано на честь Миколи Лисенка.

Микола Лисенко (10 (22) березня 1842, Гриньки - 24 жовтня (6 листопада) 1912, Київ) - видатний український композитор, піаніст, диригент, педагог, збирач пісенного фольклору, громадський діяч. Він став основоположником української класичної музики. М. Лисенко вів величезну роботу зі збирання, вивчення й пропаганди українського фольклору, убачаючи в ньому невичерпне джерело натхнення та майстерності. Він створив численні обробки народних мелодій (понад 600), написав кілька наукових праць, серед яких найбільш значуща - реферат «Характеристика музичних особливостей малоросійських дум і пісень, виконуваних кобзарем Вересаєм».

Оперна творчість композитора знаменує собою появу українського національного музичного театру.

М. Лисенко організовував в Україні аматорські хорові колективи. Два концерти відбулися в Прилуках у літньому театрі (нині територія ЦТДЮ). Подорожуючи Прилуччиною, М. Лисенко записав декілька щедрівок.

Микола Лисенко поклав на музику вірш М.Старицького «Ніч яка, Господи, місячна, ясна, зоряна, видно, хоч голки збирай...», автор «Молитви за Україну» («Боже великий, єдиний») на слова Олександра Кониського.

Започаткувавши свідомий національний напрям в українській музиці, Микола Лисенко ще за життя заслужив собі епітет «батько української музики».

Київський аматорський хор. 1888 р.

Лисенко у колі хористів

СКАНУЙ

вулиця Левка Лук'яненка

У мікрорайоні М'ятно-дослідної станції (Мединщина). 2023 р. провулок 8 березня став вулицею на честь Левка Григоровича Лук'яненка.

СКАНУЙ

Левко Григорович Лук'яненко (24.08.1928, с. Хрипівка Чернігівська обл. - 07.07.2018, м. Київ) - український політичний та громадський діяч, дипломат, письменник, юрист та радянський дисидент, учасник національного визвольного руху. Борець за незалежність України у XX ст.

У травні 1961 року Львівський обласний суд засудив Лук'яненка до розстрілу, звинувативши в тому, що він «з 1957 виношував ідею відриву УРСР від СРСР, підривав авторитет КПРС». Через 72 доби Верховний Суд замінив розстріл 15 роками позбавлення волі.

9 листопада 1976 р. увійшов до складу Української Гельсінської групи (УГГ). Л. Лук'яненко написав звернення до Белградської наради 35 країн із приводу дискримінації українців, зокрема, права на еміграцію.

У грудні 1977 Л. Лук'яненко знову заарештований. Розуміючи, що його чекає в майбутньому, оголосив голодування та відмовився від громадянства.

А вже у 1978 Л. Лук'яненко засуджений до 10 років позбавлення волі і 5 років заслання та був визначений як особливо небезпечний рецидивіст.

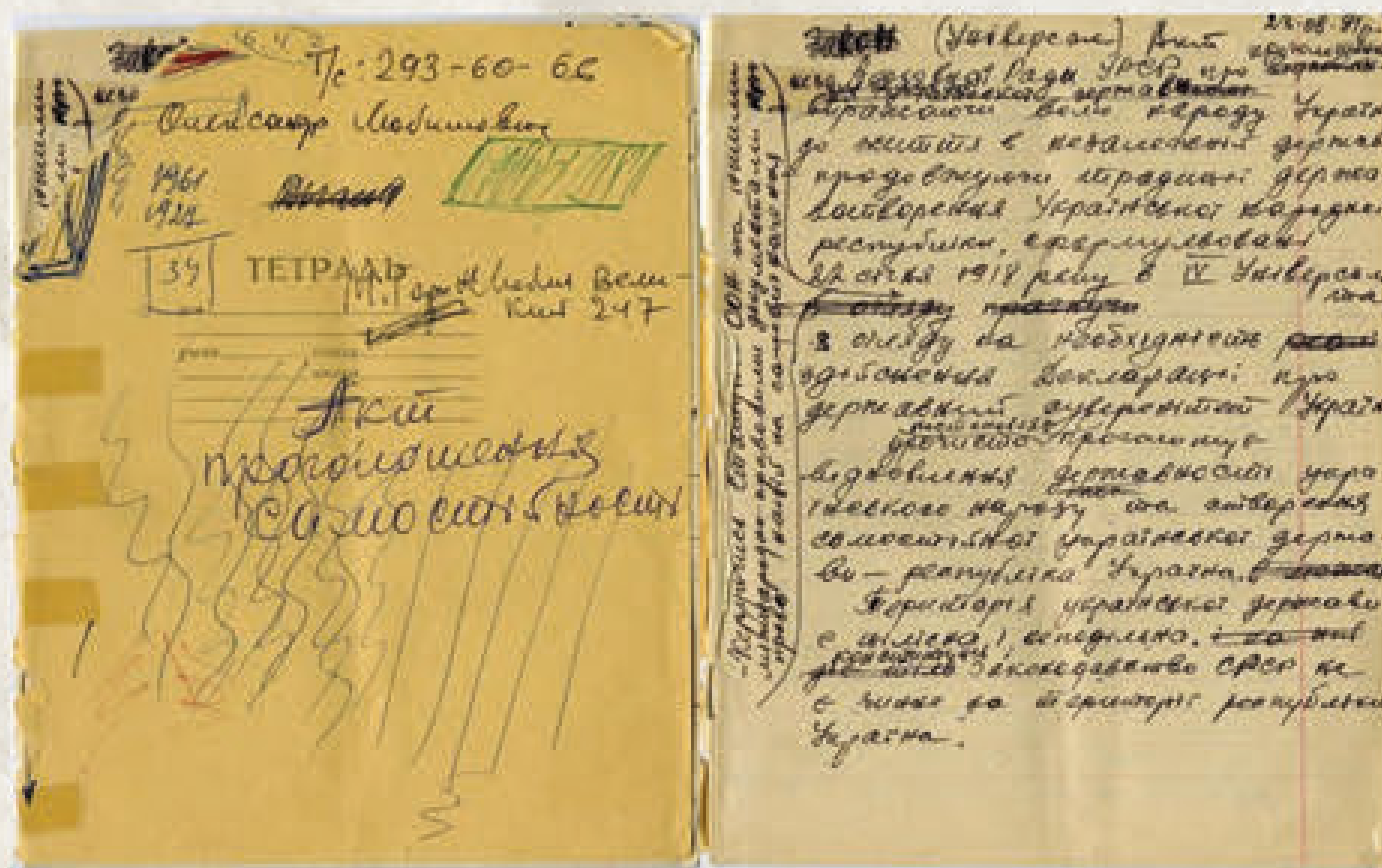
У березні 1988 року був заочно обраний головою відновленої УГГ.

23 квітня 1988 року запропонували виїхати за кордон, але він відмовився.

1988 року Левко Лук'яненко був помилуваний, звільнений із заслання. На початку 1989 року повернувся в Україну.

Левко Лук'яненко - автор Акта проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року.

Надалі - Голова Української асоціації дослідників голодоморів в Україні (1998). Лауреат Національної премії імені Тараса Шевченка. Герой України (2005).

Акт проголошення незалежності

СКАНУЙ

вулиця ІВАНА МАЗЕПИ

У пд.-сх. частині міста, мікрорайон 273 кварталу, довжина 500 м.

У минулому вулиця мала ім'я сталінського генерала М.Ф. Ватутіна. 4 грудня 2015 року вулиця перейменована на честь гетьмана, українського державника Івана Мазепи.

Іван Мазепа
Гетьман України

СКАНУЙ

Іван Мазепа - (20 березня (30 березня) 1639, Мазепинці або ж, за іншими даними, 29 серпня (8 вересня) 1639, Біла Церква - 21 вересня (2 жовтня) 1709 за іншими джерелами, у ніч з 21 на 22 вересня (3 жовтня), Варниця).

Час гетьманування Івана Степановича став розквітом для Української держави. За гетьманування Мазепи спостерігається розвиток у всіх галузях і української культури зокрема.

Про вагу постаті гетьмана Івана Степановича Мазепи найкрасномовніше говорить давнє прислів'я - «Від Богдана до Івана не було гетьмана».

Своєю метою Іван Мазепа визначив об'єднання козацьких земель Лівобережжя, Правобережжя, Запоріжжя в складі єдиної держави, а посаду гетьмана знову винести на рівень незалежного державного керівника. Це передбачало, звісно, анулювання підпорядкування Москві.

Іван Мазепа намагався зробити з України європейську державу. Його спроба вирвати Україну з-під московського ярма, реалізувати велику ідею незалежної самостійної Української держави зазнала поразки. Але протягом трьох століть ця ідея жевріла в серцях найкращих синів і дочок українського народу. Корені сучасної незалежної України лежать у великих ідеях І.Мазепи.

І. Мазепа бував неодноразово в Прилуках, адже прилуцький полковник Дмитро Горленко був його соратником та поплічником. Д. Горленко побудував своїм коштом на честь святих покровителів - свого і гетьманового, - неподалік від Київської брами, на Квашинському посаді Іоанно-Дмитрівську церкву. На кошти І.Мазепи в Густинському монастирі була збудована 1695 року Успенська церква.

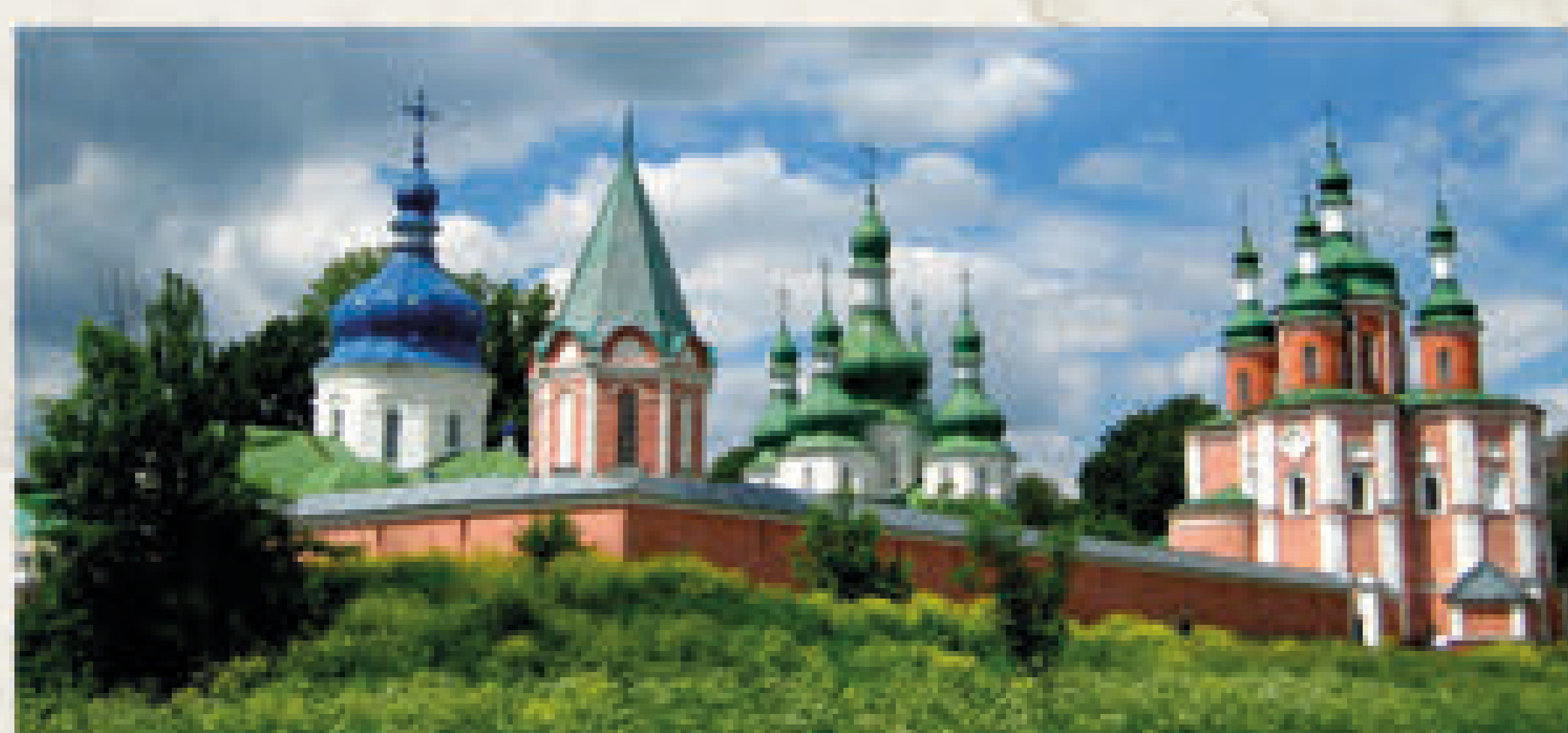
Малынок Шевченка Вознесенська церква

Прилуки. Іоанновська церква.

Церква Святого Іоанна Предтечі

І. Мазепі російська церква оголосила анафему. Уже понад 300 років Москва продовжує люто ненавидіти постать Івана Мазепи, оскільки він є символом нескореності нашої державності.

Густинський монастир

СКАНУЙ

Микола Макаренко вулиця

У мікрорайоні 273 квартал, довжиною 610 м.

Микола Омелянович - 4 (16) лютого 1877, Москалівка - 4 січня 1938, Томськ) - український археолог і мистецтвознавець. Після встановлення комуністичного режиму в Україні боровся проти знесення культових пам'яток. 1934-го єдиний з членів державної комісії не підписав акт про знесення Михайлівського Золотоверхого собору в Києві з метою заснування на тому місці урядової площі. За що був репресований. Протягом життя здійснював дослідження археології та культових споруд в Україні. Зокрема, працював на розкопках Ольвії, Спаського собору в Чернігові, Крейдищанського комплексу поблизу Сум.

Софіївський собор у Києві.

Михайлівський Золотоверхий собор у Києві.

Фреска із зображенням гетьмана Самойловича у Густинському монастирі

Так у 1926 році за дорученням Археологічного комітету УАН він здійснив експедицію значною територією Прилуччини. Мета експедицій - виявлення археологічних пам'яток для подальшого їхнього вивчення. Було здійснено кілька оглядових маршрутів:

- 1-й з Прилуки на села Вільшана, Іваницю, Калюжинці, Сокиринці, Тростянець, Охінки, Срібне;
- 2-й: від Срібного на Гурбинці, Дігтярі, Іванківці, Переволочну, Мільки до Прилук;
- 3-й: з Прилук на Мазки і Вейсбахівку (нині Білорічиця).

Троїцький храм Густинського монастиря, поч. XX ст.

Було відкрито древньослов'янські городища в с. Вільшана, багато могил і могильників біля с. Гурбинці. Він писав у газеті «Правда Прилуччини» (1927 р.): «Територія Прилуччини уявляє собою з боку археологічного особливий інтерес. Дніпровське Лівобережжя і Полтавщина з Прилуччиною відігравали за всіх часів існування людності на Україні велику роль. І в цій роботі велику роль відігравала Прилуччина. Але їй здається в майбутньому буде належати почесне місце».

У 1927 році займався вивченням пам'яток Густинського монастиря.

1934-го Миколу Макаренка заарештували НКВДисти і вислали в Казань. У січні 1938-го його розстріляли.

СКАНУЙ

вулиця Маркевича

У мікрорайоні 273 квартал, довжина 500 м, без тверд. покриття. Забудова почалася 1937 року. З 1954 мала назву на честь російського письменника М.Г. Чернишевського.

У 2015 р. вулиця перейменована на честь українського історика та етнографа Миколи Андрійовича Маркевича - (26 січня [7 лютого] 1804, с. Дунаєць Глухівського повіту Чернігівської губернії - 9 [21] червня 1860 с. Турівка Прилуцького повіту Полтавської губернії)

Початкову освіту він отримав у Прилуцькому приватному пансіоні відомого педагога П.П. Білецького-Носенка. Деякий час жив і працював у Прилуках.

У 1840 році ним були видані „Українські народні наспіви”, серед яких окрема мелодія „Удай” присвячена Прилуччині.

З етнографічних праць викликає захоплення робота „Звичаї, повір’я, кухня та напої сучасних малоросіян”. Ця книга подає календарний цикл свят українського народу: це і щедрівки з колядками, посівальні пісні, описи обрядів. Надзвичайно цінним у книзі є опис різдвяного Вертепу. У своїй праці автор розповідає про народну медицину, зокрема, знахарство. Окремий розділ книги присвячений народному весіллю в Україні.

книга Історія Малоросії

М.Маркевич багато часу приділяв збору і вивченню архівних даних. Як результат - п’ятитомне зібрання „Історії Малоросії”.

Сам М.Маркевич називав цю працю «Літописом Гетьманським».

Усе життя М. Маркевич збирав історичні документи козацької доби з метою створення українського енциклопедичного словника. Він написав понад 100 тисяч статей для енциклопедії. Підготував для публікації 11 томів по 600 сторінок кожен. Підготував український словник на 45 000 слів із прислів’ями, приказками, казками, піснями, старовинними універсалами, листами.

Великий дослідник, етнограф, архівіст прагнув все зібране донести до великого загалу. “Я люблю палко науку і вважаю невдячною справою, скнарою тремтіти над рукописами, не ділячись ними з людьми, що осягають усю ціну їх”, - писав він колезі Осипові Бодянському.

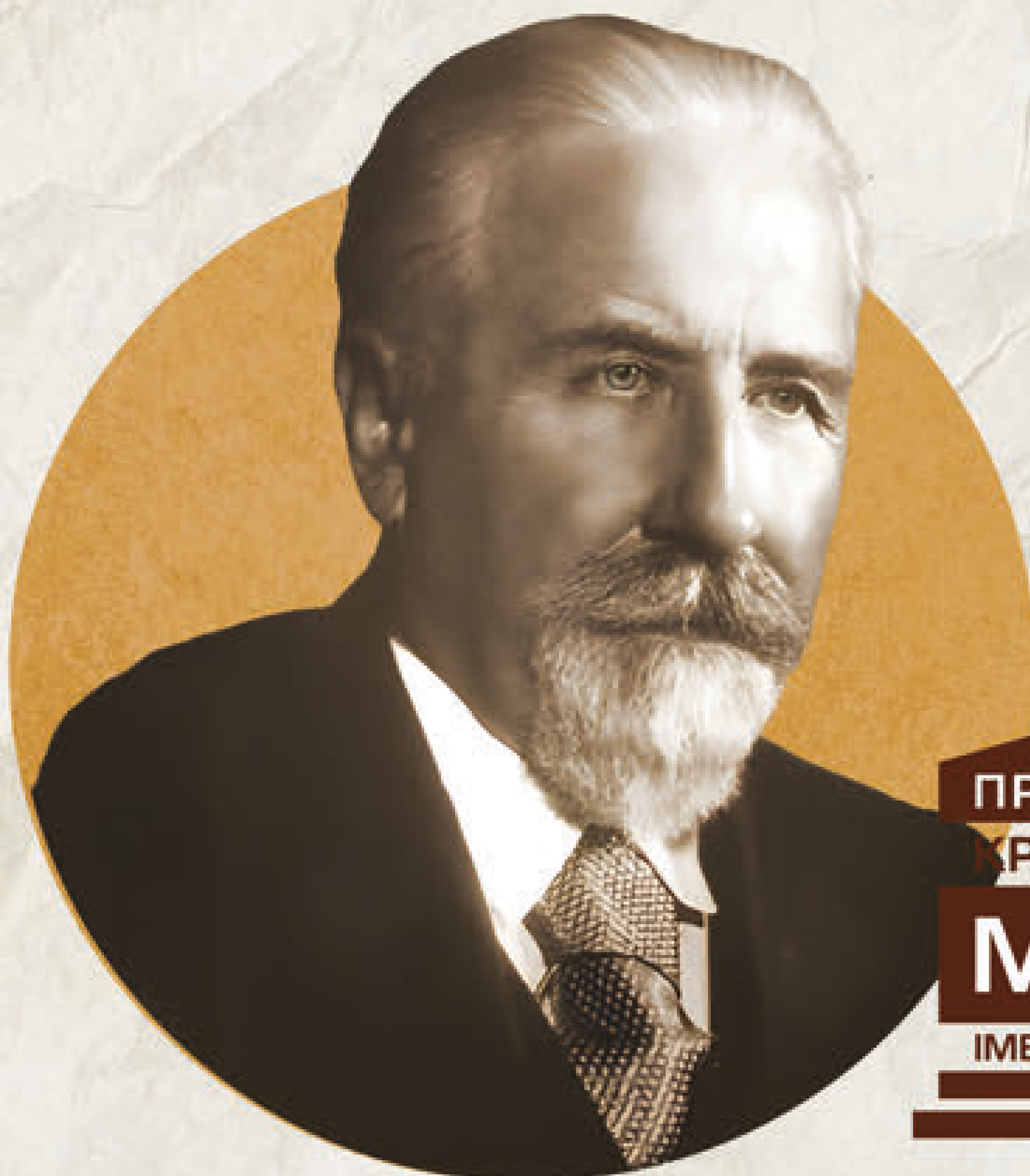
М.Маркевич поклав на музику поезію Т. Шевченка «Нащо мені чорні брови». Тарас Шевченко присвятив йому вірш «Бандуристе, орле сизий»

СКАНУЙ

вулиця Маслової

У мікрорайоні М'ятно-дослідної станції (Трубарівщина), довжина 420 м.

ПРИЛУЦЬКИЙ
КРАЄЗНАВЧИЙ
МУЗЕЙ
ІМЕНІ В. І. МАСЛОВА

МАСЛОВ Василь Іванович 21 грудня 1884 (2 січня 1885), Ічня Прилуцького повіту Полтавської губернії - 22 березня 1959, Київ). - літературознавець, педагог, професор, етнограф.

Навчався в Прилуцькій гімназії. Викладав на педагогічних курсах, реорганізованих у технікум.

У 1927 році очолив Прилуцький окружний музей, створений на базі сокиринської колекції пам'яток старовини і мистецтва Г. Галагана. У музеї заснував "Відділ культурних робітників Прилуччини", де концентрувалися документи і матеріали, пов'язані з життям та діяльністю Є. Гребінки, М. Костомарова, М. Маркевича, Т. Шевченка.

Василь Іванович Маслов проводив активну дослідницьку і в той же час збиральницьку роботу в маєтках Прилуччини та Ічнянщини, зокрема, маєтку де Бальменів у Линовіцці, палацу Рахманових у Вейсбахівці (нині с. Білоричиця), Закревських у Березовій Рудці, Рєпніних у м. Яготин, садибу та могилу Є.П.Гребінки в Пирятинському р-ні, могилу М.А.Маркевича в с.Турівка Прилуцького р-ну.

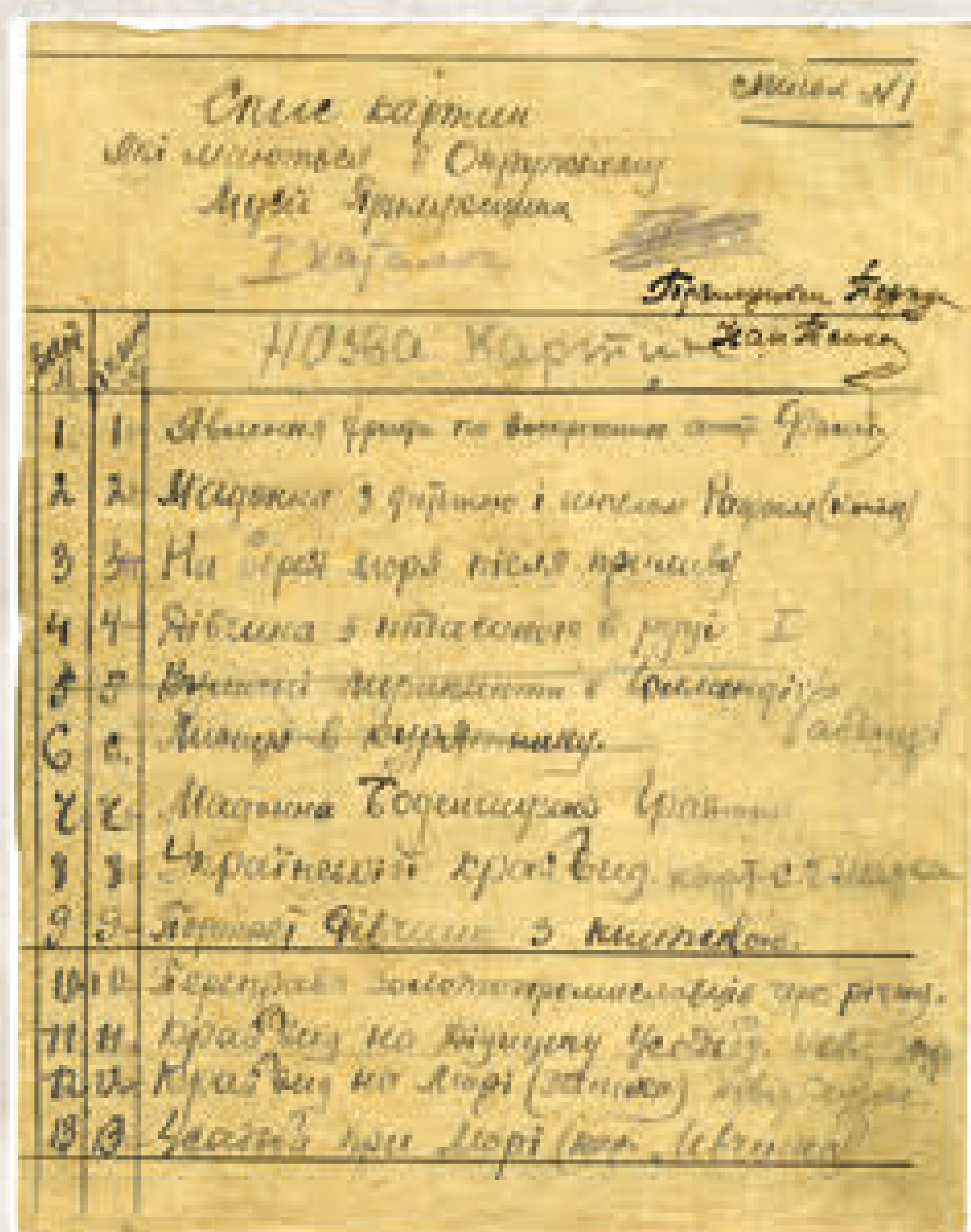
Започаткував видання "Бюлетеня Прилуцького окружного музею", у якому друкувалися розвідки місцевих дослідників, а також київських учених.

В. Маслов об'їздив усі навколишні села, створивши потужний фонд фото та фотонегативів.

Погляди Василя Івановича не завжди збігалися з поглядами керівників партії більшовиків.

У 1929 Маслової було знято з посади завідувача музеєм унаслідок злісного наклепу. Однак через клопотання академіка Перетца та обурення наукової спільноти його було поновлено.

В. Маслов, розуміючи, що буде продовжуватися тиск, сам залишив посаду й переїхав у Київ.

Архив старого інвентаря

В.І.Маслов - автор праць з історії української й російської літератури, фольклору, етнографії, археології.

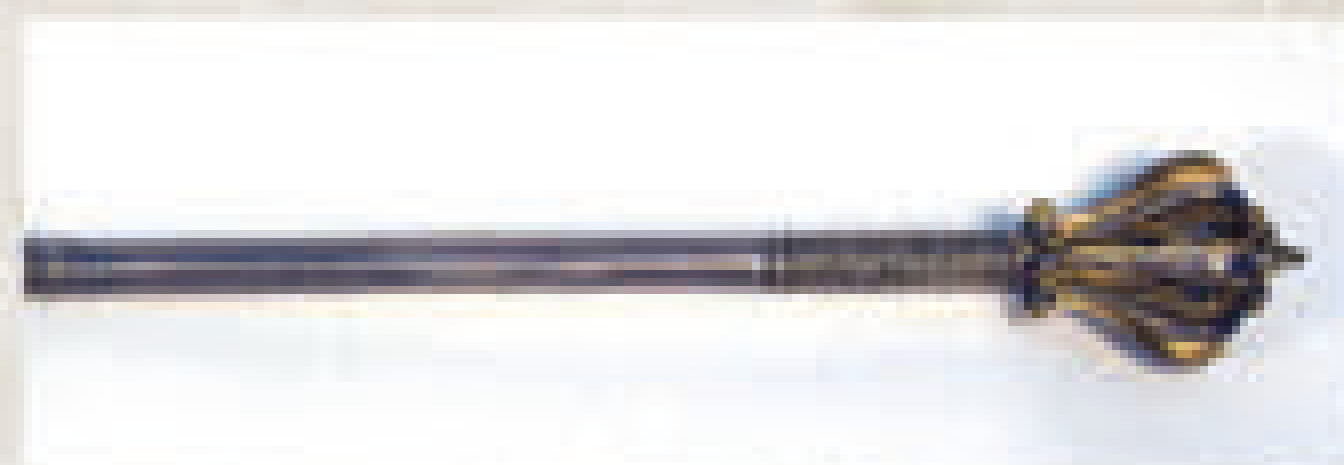
СКАНУЙ

ВУЛИЦЯ ІВАНА МЕЛЬНИЧЕНКА

У центрі міста, на Верхніх Кустівцях, довжиною 1100 м. 1934 р. отримала назву - Комсомольська. 2015 р. вулицю перейменовано на честь прилуцького полковника часів Гетьманщини - Івана Мельниченка.

Як відомо, 30-ті роки XVII ст. характеризувалися дуже непростю ситуацією в Україні, яка призвела до Національно-визвольної війни під керівництвом Богдана Хмельницького. Спочатку Б. Хмельницький здійснив новий адміністративно-територіальний поділ. Україна ділилась на полки, які були одночасно і військовою, і цивільною владою в регіоні.

Бернеч прилуцького полковника Якубовича.

Водяні млини на р. Удаї.

У березні 1648 р. місто Прилуки стали центром Прилуцького полку.

Одночасно, іншим гетьманським універсалом, керманичом полку був призначений Іван Шкурат-Мельниченко.

Його батько мав млин біля Густині, що підтверджено документами Яреми Вишневецького, який на той час володів Прилуками. Іван Шкурат свого часу потрапив на Запорізьку Січ, де отримав гарну військову освіту і набув досвіду, а водночас і прізвисько - Мельниченко, через батька-мірошника. Ставши на чолі Прилуцького полку, Іван Мельниченко керував ним у лютому 1649 під час облоги Збаража, у серпні - у битві під Зборовим.

Під керівництвом Мельниченка Прилуцький полк прикривав відхід війська Богдана Хмельницького в трагічній битві під Берестечком.

Назва вулиці - це демонстрація звиятиги наших захисників протягом становлення української державності.

Колчан зі стрілами та луком, XVIII ст.

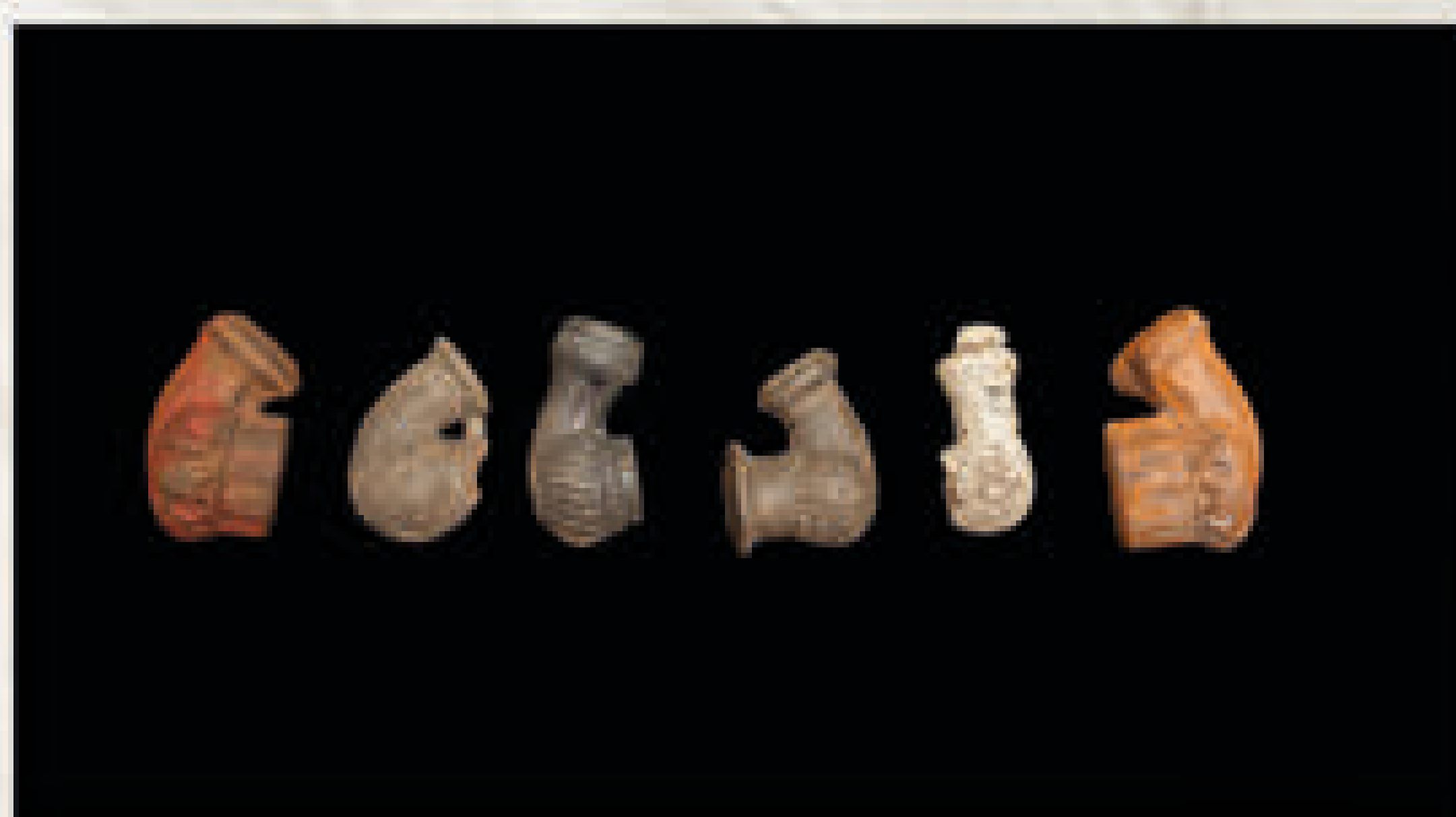
Шабля, XVIII ст.

Пістоль, XVIII ст.

Порохівниця, XVIII ст.

Порох, XVIII ст.

З колекції Прилуцького краєзнавчого музею ім. В.І. Маслова

СКАНУЙ

ВУЛИЦЯ ЮРІЯ МІРЮТИ

У мікрорайоні М'ятно-дослідної станції, довжина 650 м. Забудова почалася 1954 року.

Першу назву - Заїдська отримала від сусіднього села Заїзд. 1987 названа ім'ям радянського вченого-генетика М.І.Вавилова.

2023 р. вулицю перейменовано на честь Юрія Мірюти (12(25). 02. 1905, с. Маціївка, нині Прилуц. р-ну Черніг. обл. - 24. 10. 1976, Київ) - видатний український вчений-генетик, доктор біологічних наук, професор. Навчався в Прилуцькій чоловічій гімназії.

У 1924 році вступає на садово-городній факультет Уманського сільськогосподарського технікуму. Бере участь у розробці удосконалених програм теоретичних і практичних занять з генетики, додає нові теми - вчення про хромосоми та їх взаємодію до всієї сукупності генів, статеві хромосоми і пов'язана із статтю спадковість, віддалена гібридизація, про успадковування у популяціях і чистих лініях, мутації.

У 1929 році Мірюта Ю.П. попадає під «чистку» викладачів «не пролетарського» походження.

1930 -1931 рр. - очолює кафедру селекції і насінництва. Ворошиловградського інституту, працює в Середньоазіатському плодовоовочевому інституті на посаді завідувачого кафедри селекції і насінництва.

У 1937 році закінчив аспірантуру і захистив дисертацію з генетики статі у рослин. Згодом, навчається в спеціальній аспірантурі (докторантурі) Інституту генетики АН СРСР. Пізніше він відмовляється від докторантури.

У 1944 році виконує обов'язки завідувачого кафедри селекції та насінництва Одеського сільськогосподарського інституту.

У 1947 році підготував дисертацію на тему: «Генетична сутність гетерозису». З жовтня 1948 року працює в інституті генетики і селекції АН УРСР (м. Харків). Тут Юрій Петрович створив і керував лабораторією гетерозису. У 1966 році Юрію Петровичу без захисту було присуджено науковий ступінь доктора біологічних наук і у цьому ж році учене звання професора. А через рік його запросили в Український науково-дослідний інститут землеробства, де він організував лабораторію генетики.

Студенти біофаку і викладачі кафедри генетики.
Горьківського держуніверситету, 1940 р.
Сидить четвертий з права на ліво Ю.П. Мірюта

Юрій Петрович
Мірюта

Пішов з життя Юрій Петрович несподівано - у 1976 році не витримало серце під час операції: давалися взнаки роки постійної боротьби за генетику.

СКАНУЙ

вулиця МИКОЛИ МІХНОВСЬКОГО

УКРАЇНСЬКИЙ
КУЛЬТУРНИЙ
ФОНД

У мікрорайоні Рокитний, довжина 400 м.
Початкова назва - вулиця Ф. Енгельса -
основоположник марксизму.

2015 р. вулицю перейменували на честь Миколи
Міхновського (19 [31] березня 1873, с.
Турівка, Прилуцький повіт, Полтавська
губернія, російська імперія - 3 травня 1924,
Київ).

СКАНУЙ

Микола Іванович Міхновський - це
українська стихія, як згадував Варфоломій
Євтимович, опанована сильним та
благородним інтелектом, ідеолог
українського самостійництва, громадський
та політичний діяч.

У 1902 р. заснував Українську народну
партію, лідер Української
демократично-народної партії, Братства
самостійників, засновник Українського
військового клубу ім. гетьмана Павла
Полуботка. У своїй програмній книзі
«Самостійна Україна», яка вийшла друком
1900 р., уперше окреслив політичні,
правові та філософські аспекти розбудови
української нації та держави.

Біля пам'ятника Т. Шевченку
у садибі Алчевських, м. Харків, 1900 р.

Десять заповідей УНП (подається за оригіналом 1904 р.):

1. Одна, єдина, неподільна, від Карпат аж до Кавказу самостійна, вільна, демократична Україна - республіка робочих людей.
2. Усі люди - твої браття, але москалі, ляхи, угри, румуни та жида - се вороги нашого народу, поки вони панують над нами і визискують нас.
3. Україна для українців! Отже, вигонь звідусіль з України чужинців-гнобителів.
4. Усюди й завжди уживай української мови. Хай ні дружина твоя, ні діти твої не поганяють твоєї господи мовою чужинців-гнобителів.
5. Шануй діячів рідного краю, ненавидь ворогів його, зневажай перевертнів-відступників - і добре буде цілому твоєму народові й тобі.
6. Не вбивай України своєю байдужістю до всенародних інтересів.
7. Не зробишся ренегатом-відступником.
8. Не обкрадай власного народу, працюючи на ворогів України.
9. Допмагай своєму землякові поперед усіх, держись купи.
10. Не бери собі дружини з чужинців, бо твої діти будуть тобі ворогами, не приятелюй з ворогами нашого народу, бо ти додаєш їм сили й відваги, не накладай укупі з гнобителями нашими, бо зрадником будеш.

Міхновський навчався у Прилуцькій чоловічій гімназії.

СКАНУЙ

вулиця ПИЛИПА ОРЛИКА

У мікрорайоні Рокитний. Довжиною 550 м, має 1 провулок. Прокладена 1950р. Мала назву 30 років Жовтневої революції

2015 року вулиця перейменована на честь Пилипа Степановича Орлика - 11 (21) жовтня 1672, Косута, Білорусія - 24 травня 1742, Ясси, Молдова) - український державний та військовий діяч, гетьман Війська Запорозького в еміграції (1701-1742), поет та публіцист.

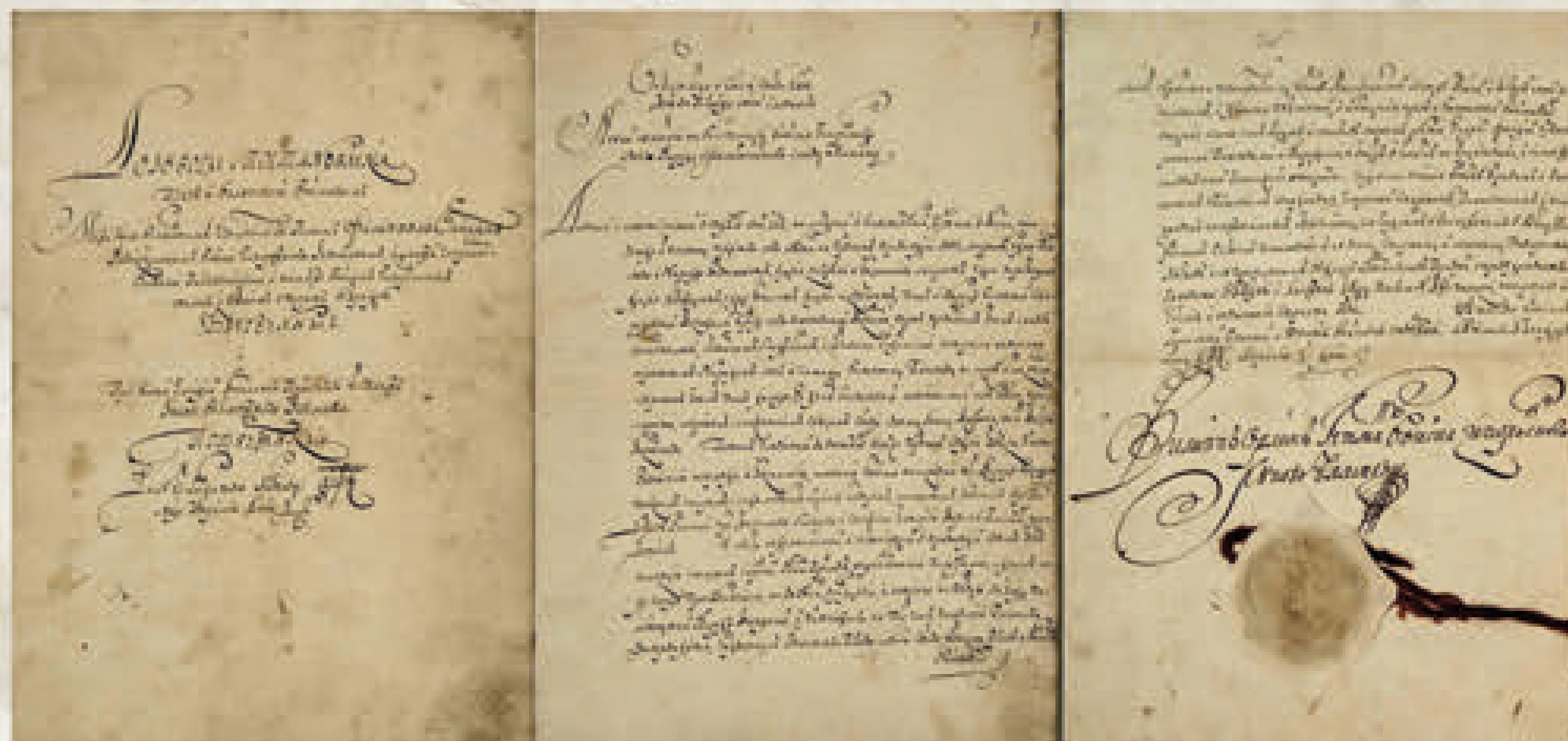

Пилип Орлик - один із упорядників "Договорів та постанов" - конституційного акту, який називають першою у світі Конституцією. Генеральний писар Війська Запорозького, довірена особа гетьмана Івана Мазепи. Підтримував гетьмана в його планах піти на союз зі шведами проти Петра I, за його дорученням вів листування з Карлом XII.

Після смерті Мазепи 5 квітня 1710 року обраний гетьманом (у еміграції).

Тоді ж були проголошені «Пакти й конституції прав і вольностей Війська Запорозького», відомі також як Бендерські пакти, або як Конституція Пилипа Орлика. У ній було прописано лад Гетьманщини після майбутнього визволення та відокремлення її від росії. Зокрема, кордони Гетьманщини визначалися відповідно до Зборівського договору 1649 року. Гетьман мав охороняти цілісність і непорушність території України. Також були параграфи, які забороняли підкуп і встановлювали виборність посад та обмеження зловживань старшинських урядовців. Там був і пункт, який захищав права козацьких удів та жінок на час перебування чоловіка на війні чи в поході.

Конституція Орлика

Усе життя Пилип Орлик не полишав надії відстояти незалежність України та звільнити її з-під московського гніту. У 1711 році здійснив визвольний похід в Україну, але безрезультативно.

Наступні 30 років перебував в еміграції, намагався знайти підтримку ідеї української державності у володарів Франції, Великої Британії, Ватикану, Саксонії, Прусії. Але без сильного війська зробити це було нереально. Пізніше об'єднати європейських монархів в антимосковську коаліцію намагався і його син Григорій Орлик.

Тривалий час поряд із Орликом в еміграції залишався прилуцький полковник Дмитро Горленко.

СКАНУЙ

вулиця КОСТЯНТИНА ОСТРОЗЬКОГО

УКРАЇНСЬКИЙ
КУЛЬТУРНИЙ
ФОНД

У мікрорайоні 273 квартал (Верхні Кустівці), довжиною 650 м. Прокладена 1955 року.

2023 р. вулиця перейменована іменем легендарної постаті Костянтина Острозького (1460, Острог, Волинь - 11.09.1530, Турів) - руський князь, військовий, державний і культурний діяч Великого князівства Литовського, Руського та Жемайтійського.

До того була названа на честь радянського військового пілота Поліни Осипенко.

Острозький став одним із найвидатніших полководців XVI ст. Сучасники порівнювали його зі стратегами античності - провів 65 битв, програв 3.

Князь Костянтин Острозький уславився як полководець у війнах з ворогами, особливо він відзначився в битві під Оршею 1514 року.

1512 року князь московії Василь III розпочав чергову війну проти Великого князівства Литовського, Жемайтійського та Руського. Василь бажав отримати у свої володіння західні литовські землі, Полісся, Білорусь, Поділля, територію центрально-українських земель і Смоленщину.

Мудрими стратегічними діями К. Острозький розбив московського царя вщент, забезпечивши східному фронту більше ніж 40 років миру.

У радянських підручниках ніколи не було жодної згадки про події цієї битви та саму постать Костянтина Острозького з ідеологічних міркувань, бо саме він зупинив московську експансію на землі Литви, Польщі, Білорусії ще на поч. XVI ст.

К. Острозький домігся значного обмеження впливу світських урядників на церковне життя та справи; зокрема, припинила діяти заборона на будівництво нових православних церков та інших споруд.

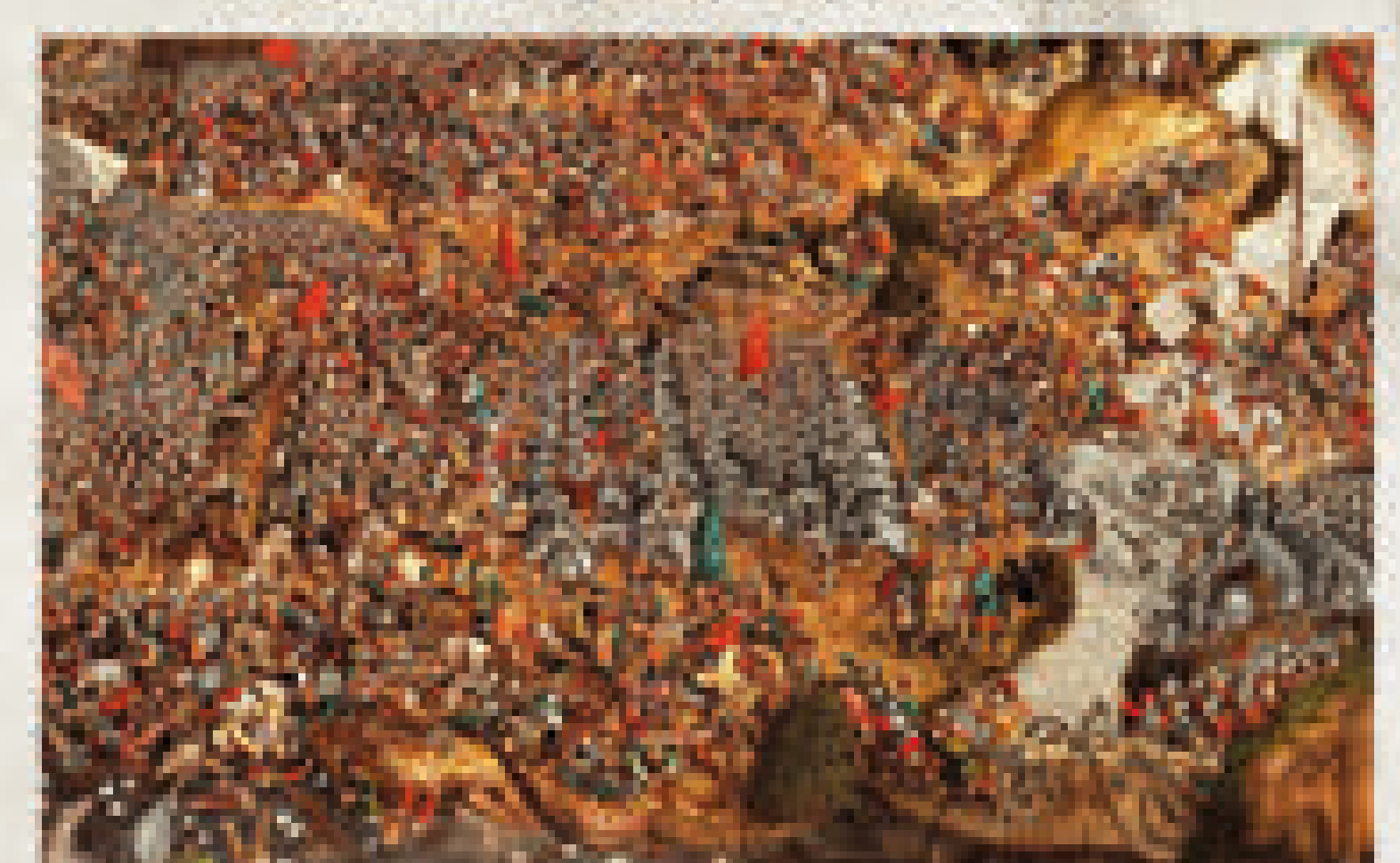
Костянтина Івановича Острозького своїм національним героєм вважають литовці, поляки, білоруси та українці. Перемога під Оршею - це була і польська, і литовська, і білоруська перемога, але головнокомандувачем був наш генерал Костянтин Острозький.

Правитель Великого князівства Литовського надав королівський привілей К. Острозькому - ставити печатки червоним воском.

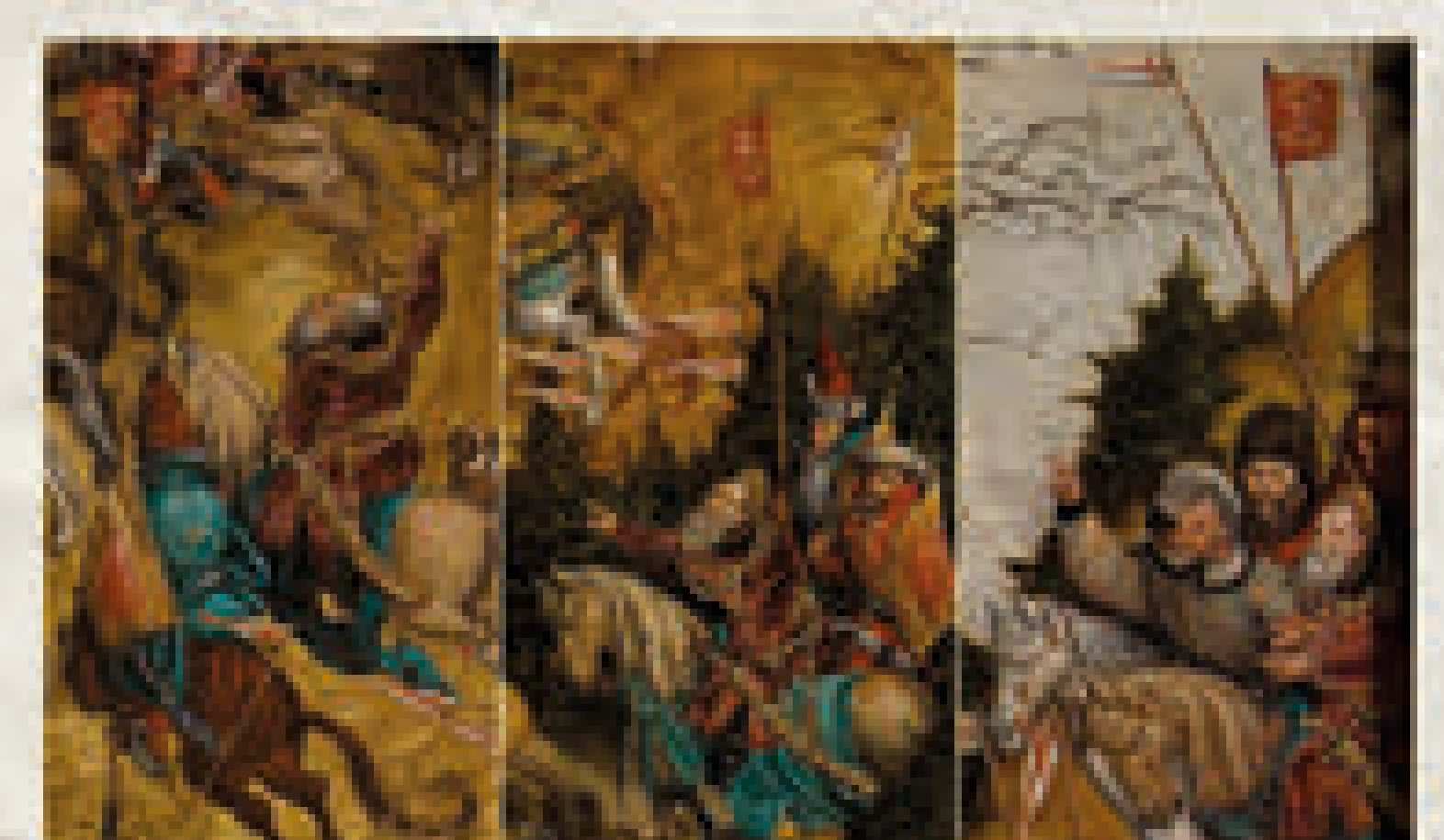
Його неофіційно називали «некоронованим королем Русі». Його іменем названа окрема 30-та механізована бригада ЗСУ

Острозький на картині Г. Крелла «Битва під Оршею» перший зправа

Битва під Оршею

Надгробок князя Острозького у Києво-Печерській Лаврі

СКАНУЙ

вулиця ПЕРЕЯСЛАВСЬКА

У центральній частині міста, довжина 1150 м.

До 1925 р. вулиця мала назву - Переяславська, в 1935-54 рр. - Куйбишева, з 1954 - Переяслав - Хмельницька.

Рішенням сесії міськради від 31.05.2001 вулиці повернули її первісну історичну назву - Переяславська.

У грудні 2011 року вулиця отримала ім'я Юрія Коптева.

У 2023 році вулиці повернули історичну назву - Переяславська, яка локально відображає історію міста Прилуки.

Одна з найдавніших вулиць, що вела до старовинного Переяслава - столиці Переяславського князівства держави Русі, до складу якого входили фортеця Прилук-город.

Переяславський князь Володимир Мономах у своєму "Повчанні дітям" вперше згадує місто в 1085 року і оповідає, про те, як саме Прилуки прихистили його під час наступу половців, і як дружина з місцевих мешканців допомогла відбити ворожу атаку.

У XVII-XVIII ст. вулиця починалася від Пирятинських воріт, простягалася в пд.-зх. напрямку, перетинала р. Муховець, і переходила в шлях. Сучасний напрямок отримала відповідно до ген. плану забудови міста 1802 року.

Будівля хмельницького музею по вул. Переяславській.
(нині не існує)

Будинок Фріда

На Переяславській розміщувався заїжджий двір у якому зупинявся Тарас Шевченко, колишній театр Буклера, театр Бродського, лікарня Ліозіна, в будинку Фріда у різні часи - аптека, банк взаємного кредиту, медична школа, ветеринарний технікум.

Театр Буклера

Міський будинок культури

СКАНУЙ

вулиця ІВАНА ПІДДУБНОГО

У мікрорайоні Рокитний, довжиною 375 м. Прокладена 1947 нагородах жителів вул. Андріївської. Першу назву отримала на честь Папаніна І.Д. - полярного дослідника. У середині 1950 рр. перейменована на честь Спартак - вождя повсталих рабів у Давньому Римі.

2023 року перейменовано на честь Івана Піддубного (26 вересня (8 жовтня) 1871, Красенівка, Золотоніський повіт, Полтавська губернія - 8 серпня 1949, Єйськ, Краснодарський край, рф) - легендарного українського борця. Визначний майстер з греко-римської боротьби, перший шестиразовий чемпіон світу, найсильніша людина планети.

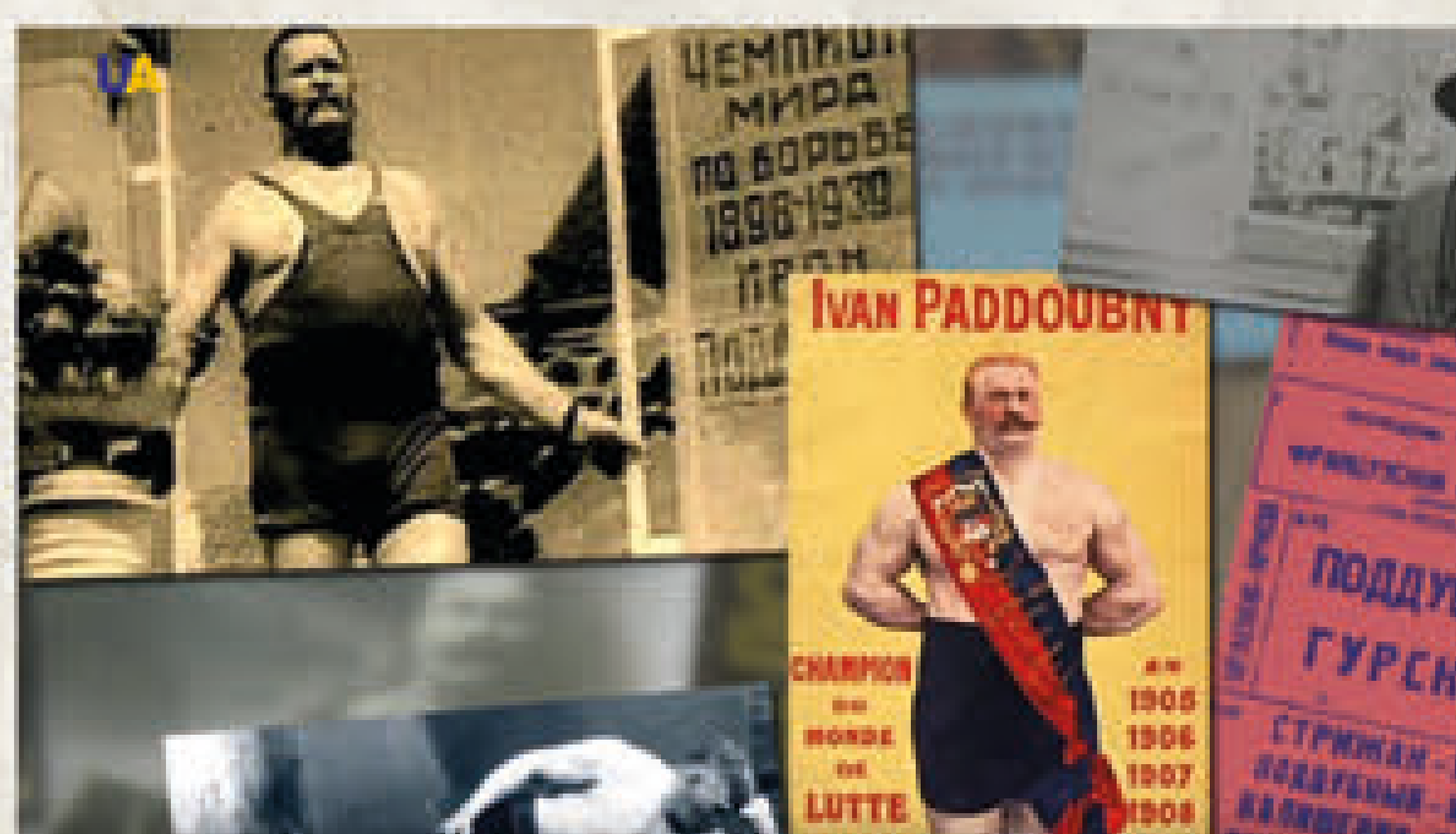
З 1905 по 1909 рік він шість разів ставав чемпіоном світу з боротьби. До цього ніхто не здобував чемпіонство шість разів поспіль. Український борець залишався непереможним протягом 25 років. Піддубний провів понад 2000 переможних двобоїв, його називали «чемпіоном чемпіонів», «Іваном великим», «Іваном залізним». За кар'єру Піддубний побував у 14 країнах світу.

Іван Піддубний - це історія сили та козацької честі, енергія, подібна до вибуху, геніальний спортсмен.

У якій би країні богатир не виступав, завжди підкреслював, що він українець, а його дім - Україна.

1925 - отримує дозвіл на поїздку до США на показові гастролі. Його визнали найкрасивішим чоловіком на конкурсі в США. За виступи у США Піддубний заробив солідну суму грошей. Однак організатори гастролей не віддали їх, бо Піддубний відмовився прийняти американське громадянство.

Після більшовицького перевороту в росії Піддубний не пристав до жодної зі сторін. Коли в Радянському Союзі в 1932-1933 роках проходила перша паспортизація, у його паспорті прізвище написали «Поддубний», а у графі національність - «русский». Піддубний подав протест до місцевого відділення міліції, вимагаючи, щоб його прізвище написали правильно - «Піддубний», а в графі «національність» зазначили «українець». За це він був звинувачений в «антирадянській агітації та українському націоналізмі». Останні роки Іван Максимович доживав у нужді. Щоб вижити, змушений був міняти свої медалі на хліб.

Піддубний - це постать, яка дає могутній імпульс для відродження в Україні традицій козацької сили і слави.

СКАНУЙ

вулиця МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО

У мікрорайоні Рокитний, довжиною 720 м, має 1 провулок. Прокладена 1952 на землях колишнього міського колгоспу. Мала назву на честь російського вченого К.А.Тімірязєва.

У 2023 році вулицю перейменували на честь Марії Оксентіївни Примаченко -30 грудня 1908 (12 січня 1909), с. Болотня, Київська губернія - 18 серпня 1997, с. Болотня, Київська область)- видатної української художниці в жанрі «наївного мистецтва». Вона була лауреаткою Національної премії України імені Т.Г.Шевченка, заслуженою діячкою мистецтв УРСР та народною художницею України.

Радянська влада довгий час нав'язувала образ Марії Примаченко як наївної, простої, архаїчної художниці-бабусі, так і не усвідомивши її справжнього значення.

Примаченко була надзвичайно вразливою людиною. Вона черпала натхнення зі світу природи та поточних новин, але при цьому сприймала життя як вічну казку. Її дивовижні звірі - це не просто фантазії. Через них художниця порушувала серйозні теми: війну, соціальні проблеми, космічну програму та атомну загрозу. Водночас вона жартувала, ілюструючи, наприклад, змагання колгоспів за найбільший буряк чи ріпу, а також одержимість кукурудзою за часів Хрущова.

Стереотип про те, що у творах Примаченко немає проявів реальності, хибний. Насправді, їй вдалося обманути цензорів: вона малювала нібито просто, але приховувала справжнє значення у назвах своїх картин.

1937 року твори Марії Примаченко були виставлені в Парижі. Одну з цих виставок відвідав Пабло Пікассо, який згодом зізнався, що був зачарований її роботами. Чудернацькі істоти, створені українською художницею, надихнули й Марка Шагала, що перейняв схожі мотиви у своїй творчості.

На третій день повномасштабного вторгнення росії музей у селищі Іванків Вишгородського району, де зберігалися роботи Примаченко, постраждав. Попри це, більшу частину її творів вдалося врятувати. Одну із вцілілих карти «Квітки виросли коло четвертого енергоблоку» продали на аукціоні для ЗС України за 500 тисяч доларів. Так, Марія Примаченко відкрила свій культурний фронт.

Марією Примаченко метафорично називають душею України, в найширшому розумінні цього слова.

СКАНУЙ

вулиця ОЛЕНИ ПЧІЛКИ

У мікрорайоні М'ятно-дослідної станції (Трубарівщина), довжина 460 м.

До 2023 р. вулиця була названа ім'ям Героя Радянського Союзу - О.Я.Панченка. Наразі вулицю перейменовано на честь Олени Пчілки.

Олена Пчілка - Ольга Петрівна Косач, до шлюбу Драгоманова, (17 (29) червня 1849, Гадяч Полтавська обл. - 4 жовтня 1930 р.) - українська письменниця, меценатка, перекладачка, етнографка, фольклористка, публіцистка, громадська діячка (учасниця національно-визвольного та феміністичного рухів), член-кореспондент Всеукраїнської академії наук (1925). У 1887 році з Наталією Кобринською видала у Львові першу в Україні феміністичну збірку -альманах «Перший вінок».

Олена Пчілка збирала зразки народних вишивок. Видала книгу «Український народний орнамент» і стала першим знавцем української вишивки.

На відкритті пам'ятника Іванові Котляревському в Полтаві в 1903-му, попри заборону, виступила українською мовою, більше того в 1905-му була в складі української делегації, що на зустрічі в Санкт-Петербурзі з головою ради міністрів Сергієм Вітте вимагала відмінити заборону на українську мову, книговидання.

Редактор і видавець журналу «Рідний край» (1906-1914) із дитячим додатком «Молода Україна» (перше періодичне видання для дітей у Наддніпрянській Україні) - передплатників було до трьох десятків. Мабуть, читачі боялися передплачувати журнал, бо були такі, що прохали пересилати їм журнал на чуже ім'я, боячись репресій на службі за передплату українського журналу.

Олена Пчілка не визнавала більшовиків, вони їй платили тим самим.

Соціалізм вважала утопією, основою суспільних змін мали стати культура та освіта. За радянської влади, святкуючи день народження Тараса Шевченка в Гадяцькій гімназії, огорнула погруддя Кобзаря синьо-жовтим стягом. У 1920-му заарештована за «контрреволюційні» виступи. Убиралась у національні строї та спілкувалася винятково українською мовою.

СКАНУЙ

ВУЛИЦЯ БРАТІВ РЕВУЦЬКИХ

У південній частині міста, мікрорайон Рокитний, вздовж залізничної колії, довжина 1400 м, має 2 провулки. Прокладена на початку ХХ ст. З 1934 мала назву Паризької комуни.

2023 року вулицю перейменовано на честь братів Ревуцьких - Левка та Дмитра.

Ревуцькі по материнській лінії ведуть початок від доньки Богдана Хмельницького Марії та пов'язані із родом гетьмана Павла Полуботка.

Початкову освіту отримали у Прилуцькій чоловічій гімназії.

Лев Миколайович (8(20) лютого 1889, с. Іржавець Прилуцького повіту - 30.03.1977, м. Київ) - український композитор, педагог і музично-громадський діяч, народний артист, академік АН УРСР.

Чоловіча гімназія (лимі піцей Pl)

Хор у Прилуках - перші виконавці кантати "Хустина"

Левко Ревуцький з 1918 по 1924 рік жив у Прилуках. Працював повітовим інструктором у музичних справах, діловодом в амбулаторії залізничної станції Прилуки.

З 1922 року брав активну участь в організації музичної школи в Прилуках, симфонічного оркестру. У 1923 році написав один з своїх кращих творів - кантану-поему "Хустина" (за віршем Шевченка "У неділю не гуляла"). Уперше твір був виконаний у Прилуках.

Дмитро Миколайович (5 квітня 1881, с. Іржавець Прилуцького р-ну - 29 грудня 1941, м. Київ) - український музикознавець, фольклорист і літературознавець, професор музично-драматичного інституту ім. М.В. Лисенка.

Збирач українських народних пісень. За часів УНР став одним із фундаторів Музично-драматичного інституту ім. Лисенка та Етнографічного кабінету Всеукраїнської академії наук.

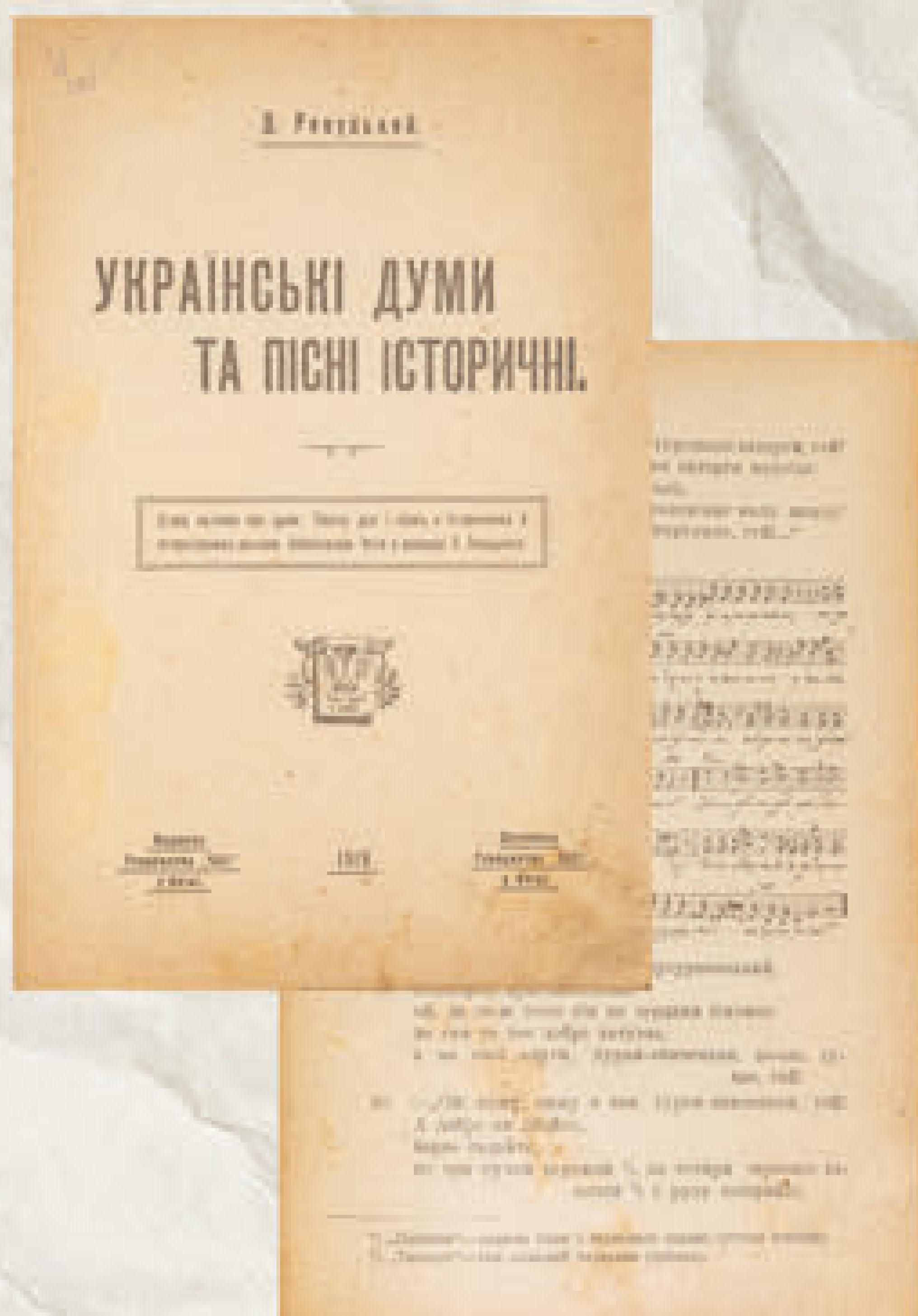
Звинувачувався в «буржуазному націоналізмі» та «петлюрівській ідеології».

Л. Ревуцький автор близько 60 наукових праць, зокрема, «Українські думи та пісні історичні», книги про українських кобзарів.

Разом із дружиною був убитий у власній квартирі агентом НКВС у 1941 р.

Ревуцькі постійно дбали про піднесення й поширення музичної культури в Україні, організовували численні концерти виконавців народних пісень і дум.

Феномен Ревуцьких у культурі Українського Відродження 1910-1930-х років лише з набуттям Україною незалежності повно та гідно оцінюється. Музичний доробок родини є неповторним у світовій культурі.

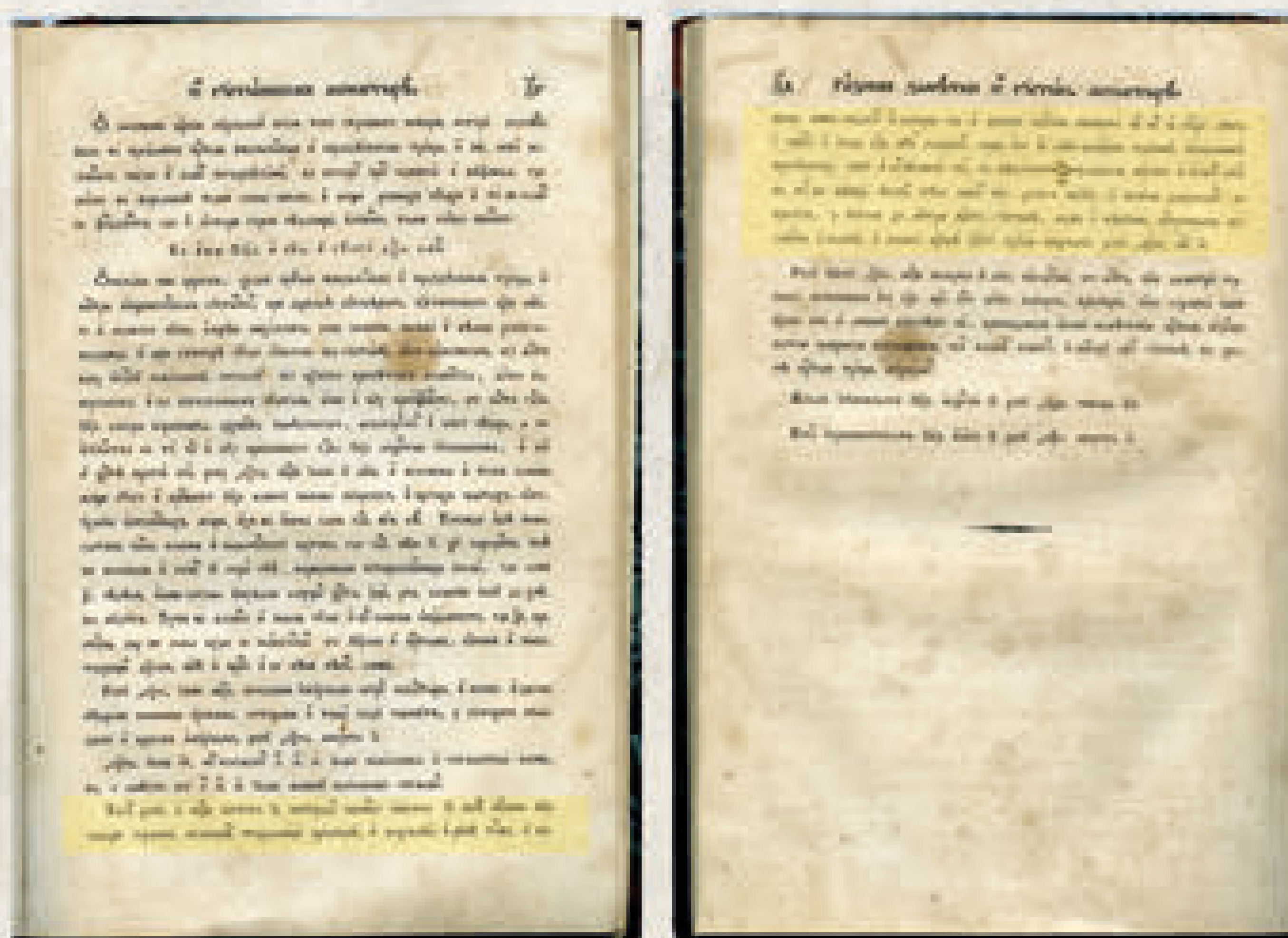
СКАНУЙ

ВУЛИЦЯ РОДИНИ ГОРЛЕНКІВ

У Заудаївському мікрорайоні (Сорочинці), довжина 250 м. До 2017 року мала назву Волочаївська - бій червоної армії проти білогвардійців 1922 р. біля станції Волочаївка Амурської залізної дороги.

З 2015 року вулиця названа на честь родини Горленків - відомий український козацький рід прилуцького походження, який мав цілий ряд яскравих представників громадсько-політичного життя України.

Серед них: Лазар Горленко (?- 02.08.1687р.) прилуцький полковник, учасник Національно-визвольної війни під проводом гетьмана Богдана Хмельницького, меценат, який дбав про школи на Прилуччині, організатор цеху музик у Прилуках. Життєпис полковника Лазаря переповідає густинський літописець.

Худ. А.Ф. Гайдай. Собор Різдва у Прилуках.

Дмитро Лазарович Горленко (1660-1731) - прилуцький полковник, наказний гетьман, поплічник гетьмана Івана Мазепи. Полковник мав чітку самостійницьку й державницьку позицію. За п'ятнадцятирічне керування Прилуцьким полком Дмитро Горленко розширив та укріпив прилуцьку фортецю, побудував у 1697 році нову соборну церкву Різдва.

Запровадив у місті два ярмарки - Іванівський та Дмитрівський. Збудував за свої кошти Іоанно-Дмитрівську церкву на Квашинцях, надбрамні Миколаївську та Петро-Павлівську церкви в Густині.

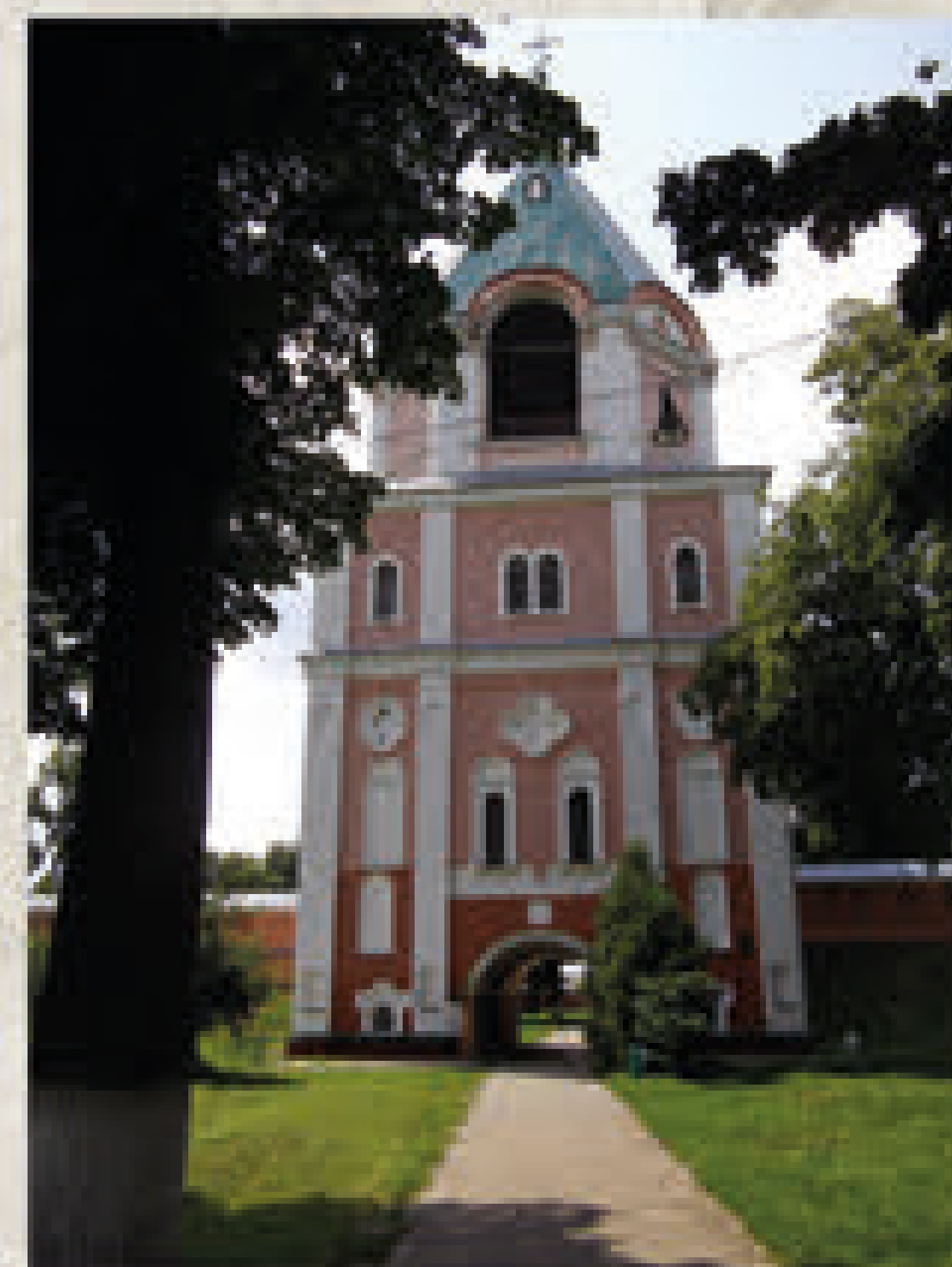
Після смерті Мазепи Дмитру Горленку пропонували прийняти гетьманську булаву, але він вирішив повернутися в Україну, де потрапив у шістнадцятирічне ув'язнення в Москву.

Яким Андрійович Горленко (8 (19) вересня 1705, с. Замість нині Прилуцького р-ну - 10 (21) грудня 1754, м. Білгород (рф)) - добре знаний та визначний у релігійному світі церковний діяч, просвітител, єпископ Білгородський, онук Дмитра Горленка та гетьмана Лівобережної України Данила Апостола. Дбав про розвиток освіти, виступав проти латинізації українських шкіл. 1911 р. оголошений святим.

Василь Петрович Горленко (1 (13) березня 1853, с. Ярошівка тепер с. Українське Прилуцького р-ну - 12 (25) квітня 1907, с. Українське Прилуцького р-ну) - знаний на літературно-науковій ниві український письменник, журналіст, літературознавець, мистецтвознавець. Збирач етнографічних та архівних матеріалів.

Землі Горленки мали на Липинцях, зокрема, родинну садибу на хуторі Чернявщина.

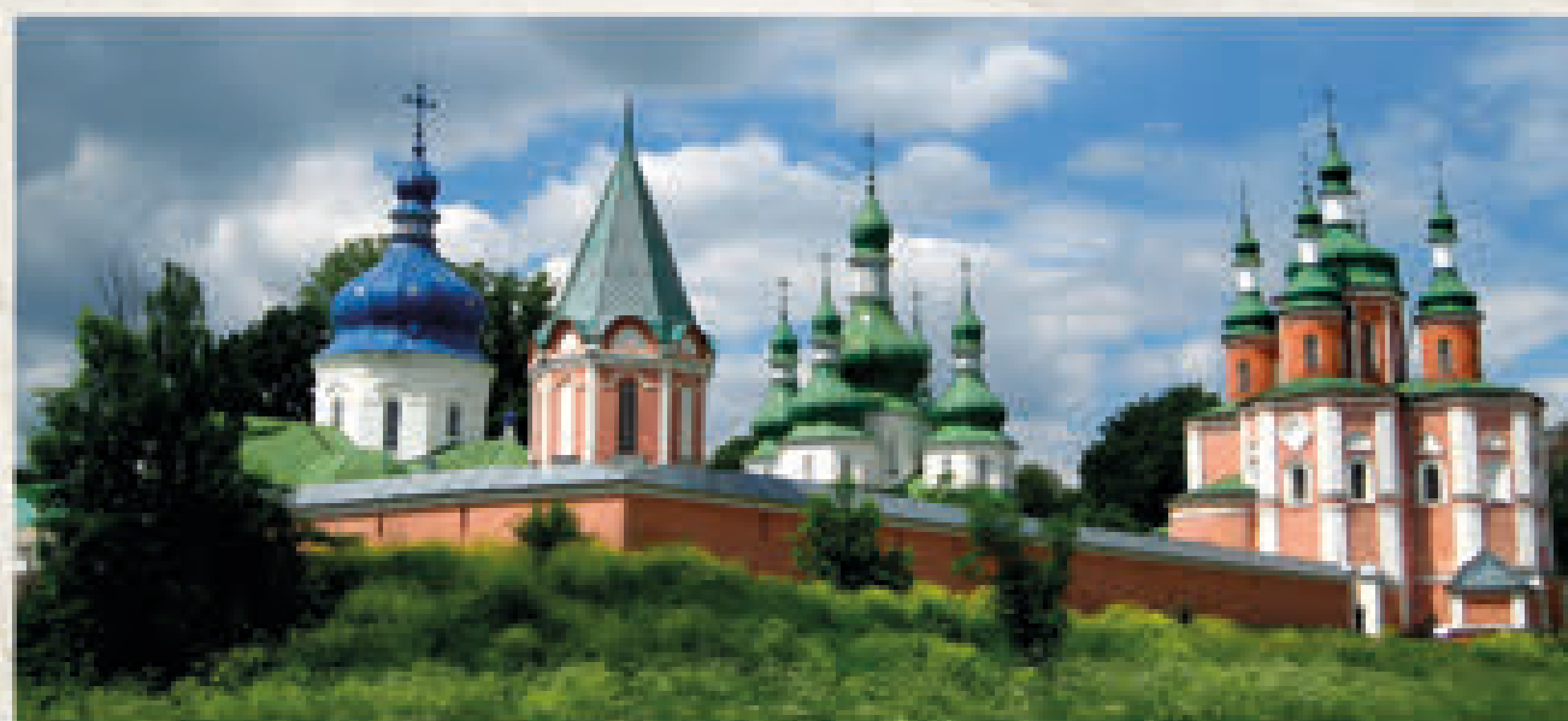
Родина Горленків сприяла економічному зростанню Прилуччини та вела державницьку політику.

Надбрамна Миколаївська церква Густинського монастиря

Пам'ятник Іоасафу Білгородському

Густинський монастир

Капличка

СКАНУЙ

вулиця ГЕТЬМАНА САГАЙДАЧНОГО

У мікрорайоні Рокитний, довжина 1800 м, має провулок, 1995 прокладено 7 в'їздів.

Колишня назва вулиці - Дубовогаївська - походить від дороги, що вела до села Дубовий Гай. У 1934 році вулицю перейменовували на честь М. В. Фрунзе - радянського військового діяча, співучасника терору в Україні у 1920-х роках.

У 2015 році вулицю перейменовували на честь Гетьмана Сагайдачного (близько 1582, с. Кульчиці, Львівська область - 20 квітня 1622, Київ) - видатного українського полководця, політичного діяча, гетьмана реєстрового козацтва та кошового отамана Запорізької Січі. Організатор успішних походів запорозьких козаків проти Кримського ханства, Османської імперії (1615 - на Константинополь, 1616 - на Кафу, 1620 - на Перекоп).

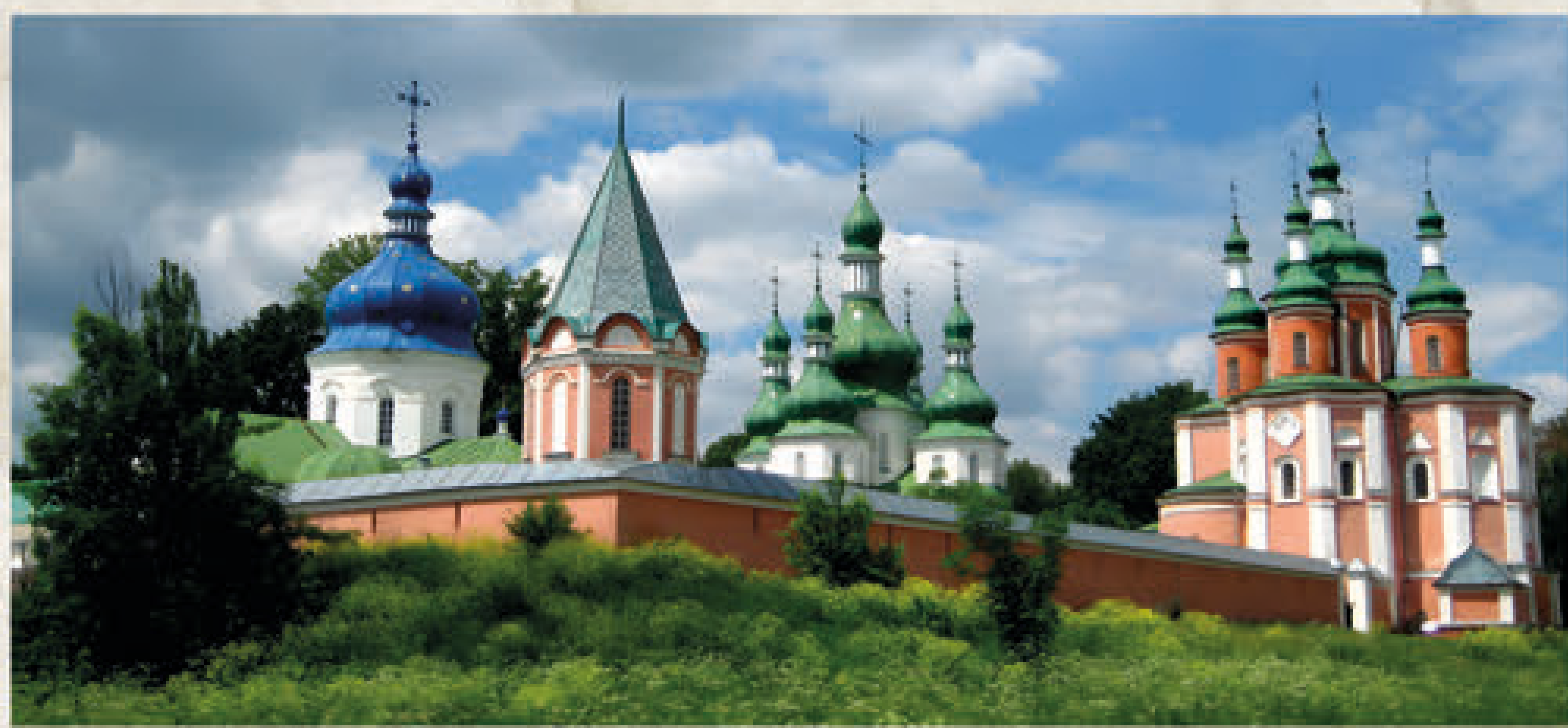

У 1618 році Сагайдачний разом із козацьким військом брав участь у переможному поході польського королевича Владислава на Москву. За участь у цьому поході запорожці вимагали від польської влади припинити насильницьке насадження церковної унії.

У 1620 році в Густинському монастирі гетьман зустрівся з патріархом Єрусалимським Феофаном III та супроводжував його до Києва. Результатом цієї визначальної подорожі стало відновлення патріархом православного єпископату на українських землях.

Очолюване Сагайдачним 40-тисячне козацьке військо відіграло вирішальну роль у розгромі турецьких загарбників у 1621 році під Хотином.

Завдяки його діяльності в козацькому середовищі сформувався погляд на себе як на «політичний народ», рівноправний зі шляхтою. Козаки стали легітимним виразником і захисником прав та свобод «руської нації».

Сагайдачний був меценатом і опікуном православних братств та шкіл.

Гетьман був канонізований 25 травня 2011 року Архієрейським собором Української автокефальної православної церкви.

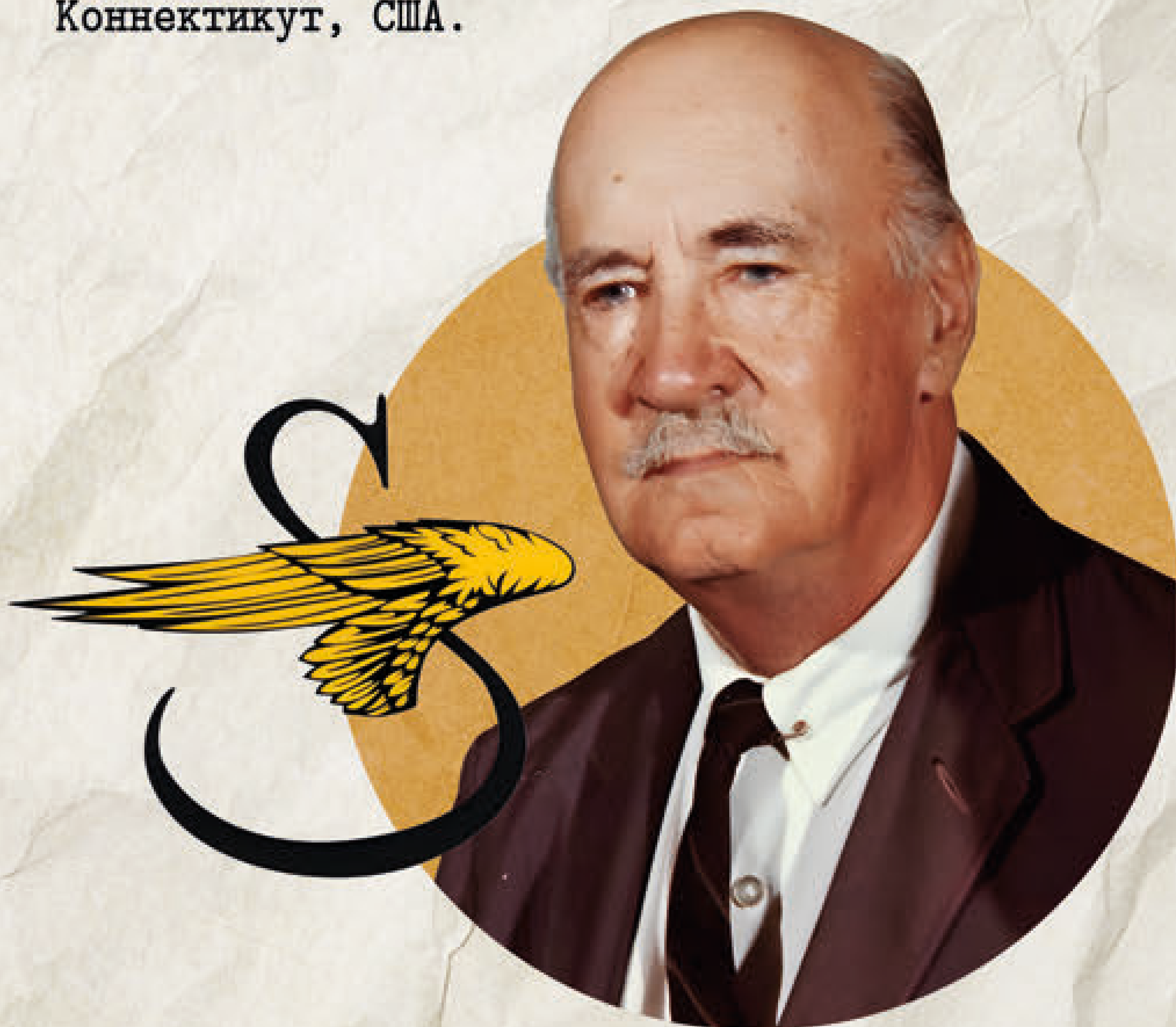

СКАНУЙ

ВУЛИЦЯ ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО

У мікрорайоні Рокитний, прокладена наприкінці 1940-х років, довжиною 810 м, має в'їзд. Була названа на честь учасників північної полярної експедиції 1933-34 рр. на пароплаві "Челюскін".

У 2023 році вулицю назвали на честь видатного авіаконструктора Ігоря Сікорського (1889-1972). Він народився в Києві, а помер в Істоні, штат Коннектикут, США.

Почав свою діяльність Сікорський із проєктування гелікоптерів, ідея яких була натхненна малюнками славетного Леонардо да Вінчі.

Гелікоптери, сконструйовані Сікорським, стали першими в історії, що здійснили перельоти через Атлантичний і Тихий океани.

Його літак-гігант «Ілля Муромець» встановив світовий рекорд вантажопідйомності.

Категорично не сприйнявши більшовицький переворот, у 1918 році він емігрував. У 1923 році Сікорський заснував власну авіаційну фірму, що згодом отримала назву «Sikorsky Aircraft». У період з 1925 по 1940 роки він розробив серію надзвичайно успішних літаків, які принесли США престиж і рекорди. Зокрема, у 1934 році на замовлення Pan American World Airways був побудований гідроплан Sikorsky S-42, який встановив десять світових рекордів. Десять серійних S-42 стали першими у світі міжконтинентальними пасажирськими лайнерами, які забезпечили регулярні рейси через два океани.

З 1939 року Сікорський перейшов до конструювання гелікоптерів одновинтової схеми, першим почавши будувати турбінні гелікоптери та гелікоптери-амфібії. У 1941 році гелікоптери Сікорського марки «S» були прийняті на озброєння Збройними силами США. Загалом його фірма «Sikorsky Aircraft» створила 17 базових літаків та 18 гелікоптерів.

У Радянському Союзі ім'я Ігоря Сікорського довгий час було «забороненим».

У березні 2018 року Міжнародному аеропорту «Київ» було присвоєно ім'я Ігоря Сікорського.

За підрахунками істориків авіації, гелікоптери геніального Ігоря Сікорського врятували понад півтора мільйона людей.

СКАНУЙ

ІВАНА СІРКА ВУЛИЦЯ

У мікрорайоні М'ятно-дослідної станції, за залізничним мостом, довжиною 325 м, має 3 провулки. Прокладена на колишніх землях приміського колгоспу. Мала ім'я російського поета М. Ю. Лермонтова.

2023 року вулицю перейменовано на честь Івана Сірка (~1605 (1610) - 1680) - український полководець, подільський шляхтич, козацький ватажок, кошовий отаман Запорозької Січі й усього Війська Запорозького Низового.

Брав участь у війнах Богдана Хмельницького з Річчю Посполитою, але найбільше й успішно воював проти Османської імперії та її васалів.

1654 року Іван Сірко, разом із полковниками Іваном Богуном, Петром Дорошенком та іншими, виступав проти підписання Переяславської угоди.

Іван Сірко мав антипольську і антимосковську позиції. Відстоював насамперед автономні інтереси Запорозжя, в ім'я їх встановлюючи зв'язки, то з Річчю Посполитою, то, навіть, з Османською імперією, то Кримським ханством.

З 1663 по 1680 роки він обирався кошовим отаманом Запорізької Січі 12 разів. Нетривалий час був полковником (титулярним) ніжинським і харківським.

1672 рік - претендував на гетьманську булаву.

1675 року Сірко здійснив блискучий похід, заблокувавши вторгнення Туреччини на Чигирин, розбив кримську орду і яничарів, які вдерлися в Україну.

Запорожці Сірка наводили страх на все північне побережжя Чорного моря та Крим. Татарські матері лякали дітей іменем Сірка.

Саме Іван Сірко підписав відомий лист турецькому султану Мехмету IV 1676 року. Ця подія відображена на картині Іллі Рєпіна "Запорожці пишуть листа турецькому султану".

Похований Іван Сірко біля Чортомлицької Січі. Відомо, що йому відрубали праву руку, як він наказав у своєму заповіті, і ходити з нею у походи, аби бути непереможними.

Іван Сірко не програв жодної битви.

Ілля Рєпін "Запорожці пишуть листа турецькому султанові"

СКАНУЙ

Вулиця СІМОВИХ СТІЛЬЦІВ

У мікрорайоні 273 квартал, довжина 875 м, має провулок.

До 2023 року мала назву М.О. Островського - радянський письменник, учасник встановлення радянської влади в Україні та боротьби з повстанським рухом за незалежність.

Нині вулиця названа на честь військових підрозділів Наддніпрянської Армії УНР та збройних сил Української Держави - Січових стрільців. Їхнім гімном є пісня «Ой у лузі червона калина...».

Українські січові стрільці - це добровольчий легіон у складі австро-угорської армії, сформований з українських патріотів у серпні 1914 року. Його ядром стали активісти довоєнних патріотичних рухів - січового, сокільського та пластового. Цікаво, що у складі легіону діяла жіноча чота - перший подібний військовий підрозділ у Європі.

Символ січових стрільців

Перше військове формування січових стрільців у Наддніпрянщині, Галицько-Буковинський курінь січових стрільців, було створено в Києві у листопаді 1917 року. Командиром став полковник Євген Коновалець, а начальником штабу - підполковник Андрій Мельник. У січні-лютому 1918 року січові стрільці брали участь у напружених боях із більшовиками під час Київського (січневого) збройного повстання та обороняли Київ від радянських військ. Пізніше курінь був розгорнутий у полк.

Стандарт січових стрільців

Після гетьманського перевороту 1918 року полк відмовився підкорятися владі та був роззброєний німецькими військами. Проте вже у серпні 1918 року Євген Коновалець отримав від гетьмана Павла Скоропадського дозвіл на формування нової стрілецької частини в Білій Церкві.

Січові стрільці стали ключовою військовою силою, на яку спиралася Директорія УНР, коли оголосила антигетьманське повстання у 1918 році. На початку грудня 1919 року Армія УНР опинилася в критичному становищі, будучи оточеною більшовицькими, польськими та денікінськими військами в так званому «чотирикутнику смерті». Через це 6 грудня 1919 року Стрілецька рада прийняла рішення про самодемобілізацію січових стрільців.

Варто зазначити, що значна кількість уродженців Прилуччини служила у військових формуваннях армії УНР, зокрема в 6-й Січовій дивізії.

Стрілець Легіону Українських січових стрільців

СКАНУЙ

ІВАН СКОРОПАДСЬКОГО ВУЛИЦЯ

УКРАЇНСЬКИЙ
КУЛЬТУРНИЙ
ФОНД

Західна частина колишньої вулиці Соборної, прокладена за генеральним планом забудови Прилук 1802 року, була названа на честь Івана Михайловича Скоропадського. Ця вулиця завдовжки 1600 метрів має два провулки та два виїзди.

З квітня 1919 року вулицю перейменували на честь О.Г.Бособрода - революціонера-більшовика.

2017 року вулиці повернули її історичну назву, що вшановує людей, які творили історію Прилук.

Іван Михайлович Скоропадський (1804-1887) - перший почесний громадянин Прилук і нащадок старовинного гетьманського роду. Він був предводителем дворянства Полтавської губернії та головою Прилуцької повітової училищної ради. У місті йому належала садиба «Острівці», де був комерційний літній клуб із садом, озерами та острівцями.

Садиба Острівці

Чоловіча гімназія (нині ліцей Р1)

Земський дім

Кам'яниця Івана Скоропадського (нині ТК "Прилуки").

Базарна площа

Окрім цього, І.Скоропадський був відомий своєю благодійністю.

У 1870 році за власні кошти він відкрив у Прилуках перше початкове жіноче училище.

У 1874 році в його садибі по вулиці Олександрівській (нині Київська) була відкрита Прилуцька чоловіча гімназія.

Він також фінансував школи для підготовки народних учителів, де навчалися діти селян.

Іван Скоропадський заснував Тростянецький парк - один із найвидатніших дендропарків України.

Наприкінці XIX та на початку XX століття на вулиці розташовувалися Земський дім, фотографічний павільйон батька відомої актриси Надії Тираспільської.

У 1930-х роках тут працював м'ятний завод, продукція якого експортувалася за кордон.

СКАНУЙ

СОБОРНА ВУЛИЦЯ

Вулиця була прокладена в першій половині XIX століття за генеральним планом забудови міста 1802 року. Вона вперше згадується у 1888 році.

Ця вулиця перетинала майже все місто, зокрема вела до Базарної площі, де розташовувався собор Різдва Богородиці. Саме звідси походить її назва.

У 1925 році вулицю було розділено на дві окремі - Скоропадську і Соборну, які згодом отримали назви Бособрода та Радянська.

2001 року вулиці повернули її історичну назву.

Собор Різдва Богородиці є однією з найстаріших культових споруд Прилук. Уперше він згадується у 1618 році. За часів полковника Дмитра Горленка було побудовано нову дерев'яну церкву, яка згоріла у 1781 році.

Новий, мурований собор у стилі зрілого класицизму будували протягом 1805-1816 років. У храмі й досі можна побачити фрагменти настінного живопису, що збереглися з минулих століть.

На жаль, у 1920-х роках собор закрили, а згодом у його стінах розмістили архів. Поблизу храму стояла двоярусна дзвіниця, яку в 1930-х роках розібрали на цеглу.

Дзвіниця та собор Різдва Пресвятої Богородиці, 1930-і р.

На вулиці Соборній збереглися будинки - пам'ятки історії та архітектури кінця XIX - початку XX століття. Серед них - будинок Володимира Тарновського, власника картинної галереї, предводителя дворянства Пирятинського повіту й опікуна Прилуцької жіночої гімназії.

Будинок у садибі В.В.Тарновського

Жіноча гімназія на Валу

На розі Соборної та Садової у 1861 році була побудована єврейська хоральна синагога, яка за радянських часів функціонувала як кінотеатр.

Єврейська хоральна синагога на розі Садової та Соборної вулиць

Кінотеатр ім. М.Горького. Фото 1980-ті р.

На вулиці Соборній проживали й інші відомі прилучани: М.К.Галабутський, А.В.Льодін, А.Гофман, І.М.Московченко, Ю.В.Шкуратова та М.Я.Джигель.

Вулиця відображає багате минуле міста Прилуки.

Прилуки-фортеця.

СКАНУЙ

ВАСИЛЯ СОВАЧІВ ВУЛИЦЯ

У мікрорайоні Рокитний. До 2023 року вулиця мала ім'я Д.Д.Валентика - радянського військового, уродженця Білорусії. Нині - названа на честь Василя Яковича Совачів (15 (27) червня 1876, Прилуки - 3 травня 1924, с. Сливки, Івано-Франківська область) - видатний український громадський діяч, військовий лікар і доктор медицини. Він є автором праць з медицини та санітарної справи в УНР.

Василь Совачів народився в Прилуках у родині священника. Його мати - Олімпіада Совачева - рідна сестра відомого громадського діяча Миколи Міхновського. У реєстраційній картці Совачів завжди вказував свою національність як українець.

У 1896 році він закінчив Прилуцьку чоловічу гімназію. Згодом здобув освіту у військовому училищі та на медичному факультеті Київського університету, який закінчив у 1902 році. Ще під час навчання два роки очолював у Києві «Молоду Громаду» та був «головним радником» гімназійного гуртка в Прилуках.

г. Прилуки Мужская гимназия

Чоловіча гімназія (лині ліцей #1).

У період з 1909 по 1911 роки навчався в Імператорській Військово-Медичній Академії, де 27 червня 1912 року йому було присвоєно ступінь доктора медицини.

Під час Першої світової війни В. Совачів служив на фронті, отримавши звання полковника медичної служби у 1913 році. У 1917 році в Чернівцях, обіймаючи посаду полкового лікаря, заснував Український клуб. Він брав активну участь в українізації військових підрозділів та організації зборів українських вояків. У березні 1917 року В. Совачіва навіть обрали отаманом усіх українських військ у Чернівцях.

З 1917 року Василь Совачів перебував на службі в Армії УНР, а в січні 1919 року обійняв посаду начальника військово-санітарної управи.

Після інтернування Василь Совачів помер 3 травня 1924 року від висипного тифу.

СКАНУЙ

вулиця Михайла Старицького

У мікрорайоні М'ятно-дослідної станції (Мединщині), довжина 380 м. Вона була прокладена у 1941 році та названа на честь російського льотчика В.П.Чкалова.

У 2023 році вулицю перейменували на честь Михайла Петровича Старицького - (2 (14) листопада 1839, Кліщинці Золотоніського повіту Полтавської губернії - 14 (27) квітня 1904, Київ) - видатного письменника, поета, перекладача, а також театального та культурно-громадського діяча.

Михайло Старицький є засновником українського професійного театру. Він створив низку власних поезій, повістей і романів, які стали золотим фондом української літературної класики, зокрема: поезія «Виклик» («Ніч яка, Господи, місячна, зоряна»); історичні романи «Перед бурєю» (1894), «Молодість Мазепи» (1893) та «Руїна» (1899); історична драма «Маруся Богуславка» (1897); п'єса «За двома зайцями».

За мотивами творів Миколи Гоголя він створив п'єси «Різдвяна ніч», «Сорочинський ярмарок» (1883) та «Тарас Бульба» (1881). Протягом 1883-1885 років очолював першу українську трупу Марка Кропивницького.

Старицький у родині Лисенків

Театр коршаїв

М.П. Старицький і М.П. Кропивницький

М. Старицький вважається одним із найвидатніших словотворців. Він є автором таких слів, які активно використовуються й донині: зрадливий, потужний, привабливий, приемність, темрява, хіть, байдужість, пестливий, бойовище, спочин. А найголовнішими словами нашого сьогодення, що походять від нього, є «майбутній» та «мрія».

Донька М. Старицького - Людмила Старицька-Черняхівська (членкиня Центральної ради та уряду Директорії) і його онука - Вероніка були страчені радянською владою.

Михайло Старицький помер у Києві, де і був похований на Байковому цвинтарі. На його могилі викарбувано напис: «Нехай Україна у щасті буя, у тім нагорода і втіха моя!».

СКАНУЙ

ВАСИЛЯ СТУСА ВУЛИЦЯ

У мікрорайоні 273 квартал (Верхні Кустівці), довжина 1200 м, має 2 провулки та 2 в'їзди. До 2015 року вона мала назву Богунська - радянське військове формування.

У 2023 році вулицю перейменували на честь Василя Стуса (6 січня 1938, село Рахнівка, Гайсинський район, Вінницька область - 4 вересня 1985, табір ВС-389/36-1 (Перм-36) Пермський край, РРФСР, СРСР) - видатного українського поета-шістдесятника, правозахисника, дисидента, члена Української Гельсінської групи та борця за незалежність України у XX столітті.

Василь Стус підтримував тісні зв'язки з такими відомими діячами, як Ліна Костенко та В'ячеслав Чорновіл.

У 1965 році під час презентації фільму Сергія Параджанова «Тіні забутих предків» у київському кінотеатрі «Україна» він відкрито виступив проти арештів української інтелігенції. У 1970 році на похороні художниці Алли Горської Стус звинуватив радянську владу в її вбивстві.

За свою громадську та літературну діяльність у 1972 році Стус був уперше заарештований і засуджений на п'ять років табору в Мордовії та три роки заслання. В ув'язненні його вірші систематично знищували.

Після повернення з першого ув'язнення Стус відмовився від радянського громадянства і став членом Української Гельсінської групи захисту прав людини. У 1980 році його знову заарештували та засудили до десяти років ув'язнення й п'яти років заслання за «антирадянську пропаганду». Цікаво, що під час цього судового процесу його адвокатом був Віктор Медведчук, від послуг якого поет рішуче відмовився.

28 серпня 1985 року Стуса відправили до карцеру, де він оголосив голодування. У ніч із 3 на 4 вересня 1985 року поет помер. Його життя й слово були настільки небезпечними для радянської влади, що вона не могла їх терпіти.

19 листопада 1989 року відбулося перепоховання праху Василя Стуса на Байковому цвинтарі в Києві. У 1991 році Василя Стуса посмертно відзначили Державною премією імені Т. Шевченка за збірку поезій «Дорога болю».

26 листопада 2005 року йому посмертно присвоїли звання Герой України.

СКАНУЙ

ФОРТЕЧНИЙ ПРОВУЛОК

У центральній частині міста, довжиною 150 м. Попередня назва - провулок Гастелло, на честь російського військового пілота М.Ф.Гастелло. У 2023 році провулок отримав нову назву - Фортечний.

Місто Прилуки відоме в історичних джерелах як місто-фортеця, розташоване на високому березі річки Удай ще з часів Русі.

Арабський мандрівник Павло Халебський, який відвідав Україну в 1654 році, писав про Прилуцьку фортецю: "Цитадель у середині міста дивовижна своєю висотою, укріпленнями, вежами й гарматами, облицюванням і глибиною рову з протічною водою... До цитаделі ведуть потайні підземні ходи. Усередині неї міститься величний і досить високий палац (Яреми Вишневецького), дивовижний простором, висотою, величиною колод...".

Перший відомий контурний план фортеці датується початком XVIII століття. Згідно з ним, периметр фортєчних стін становив 1650 метрів, а стін цитаделі - 556 метрів. Висота стін сягала понад 2 метри. Вал, що оточував місто, мав висоту до 11,7 метра. У цитаделі розташовувалися пороховий льох, продовольчий склад і крамниці. Фортеця мала чотири брами з написами "Дорога до Ніжина", "до Лохвиці", "до Пирятина" та "до Києва".

На плані 1768 року зображено чотири трикутні бастіони, чотири брами, двоє вилазних воріт, чотири рavelіни та дев'ять дерев'яних веж. Замок (цитадель) з'єднувався з укріпленням містом лише через одну брму.

Укріплення залишалися важливим елементом міської забудови до 1760-х років. Однак восени 1781 року велика пожежа знищила майже все місто. Історик Олександр Маценко писав, що "у місті тільки й збереглися з обгорілими покрівлями дві муровані церкви... та мурована комора Галагана... Усе ж інше згоріло...". Після цієї трагедії військовий вигляд міста був утрачений: артилерію перевезли до Київського арсеналу, а вали, що оточували місто, зруйнувалися самі собою.

До наших днів збереглися залишки валів на вулиці Гоголя та поблизу Центральної площі.

Фортеця. Худ. А.І. Буренко. 1980-і р.

Київська брама в Прилуках.
Худ. А.Ф.Гайдай. 1986р.

Ровенська брама в Прилуках. XVIIIст.
Худ. А.Ф.Гайдай. 1985р.

СКАНУЙ

вулиця В'ячеслава ЧОРНОВОЛА

УКРАЇНСЬКИЙ
КУЛЬТУРНИЙ
ФОНД

У центральній частині Прилук, довжина 2150 м, має 4 провулки. Прокладена за генеральним планом забудови міста 1802 року. До 1925 року вона мала назву Катерининська, а за радянської влади перейменували на вулицю Першого Травня.

У 2023 році вулиця отримала нову назву - на честь В'ячеслава Чорновола - (24 грудня 1937, смт Ёрки, Катеринопільський район, Київська область (нині Черкаська область), Українська СРСР - 25 березня 1999, Бориспіль, Київська область, Україна) - видатного українського політика, публіциста, літературного критика, діяча руху опору та політичного в'язня СРСР. Він був членом Української Гельсінської групи.

В'ячеслава Чорновола можна сміливо вважати першопрохідцем відновлення української незалежності. Він був провідником національно-демократичного визвольного руху кінця 80-х - 90-х років. Як дисидент, редактор впливового підпільного журналу «Український вісник» та лідер руху, він заклав і укріпив фундамент української державності. Чорновіл ініціював проголошення Декларації про державний суверенітет України 16 липня 1990 року та Акту проголошення Незалежності України 24 серпня 1991 року. Він зумів визначити правильні орієнтири для розбудови держави у всіх сферах: від внутрішньої політики, включаючи питання Криму та Сходу, до культури, освіти, незалежної журналістики, національної безпеки, розбудови армії та ринкової економіки. За свою діяльність В'ячеслава Чорновола кілька разів ув'язнювали за «антирадянську агітацію та пропаганду» (1967-1969, 1972-1979, 1980-1988). Він відбував покарання в мордовських таборах суворого режиму та на засланні.

Життя Чорновола обірвалося 25 березня 1999 року за нез'ясованих обставин в автокатастрофі на шосе під Борисполем. Вулиця, названа на його честь, є символом нескореності української нації та боротьби за власну державу. Герой України (2000, посмертно). Лауреат Міжнародної журналістської премії імені Ніколаса Томаліна (1975).

Внесення прапора Чорноволом, 1991 р.

СКАНУЙ

вулиця Дмитра ШКОРОПАДА

Мікрорайон Центральний, у західній частині Прилук, на Квашинцях, довжина 1400 м. Раніше вона мала ім'я радянського партійного діяча М.І. Калініна.

2015 року вулицю перейменували на честь видатного земляка Дмитра Овсійовича Шкоропада.

Дмитро Овсійович Шкоропад - (15 червня 1923, м. Прилуки - 21 травня 2000, м. Москва, рф). Народився в Прилуках у родині вчителів. Учасник Другої світової війни. Закінчив інститут хімічного машинобудування і до кінця життя працював у науково-дослідному інституті хімічного машинобудування. У 1989 році він здобув звання професора. Шкоропад є автором 70 наукових праць, а також володів 50 авторськими свідоцтвами та іноземними патентами на винаходи.

Живучи в Москві та маючи доступ до архівів, Дмитро Шкоропад у 1970-х роках почав досліджувати історію своєї малої батьківщини. Результатом його багаторічної кропіткої праці стали такі цінні видання:

чотиритомна «Історія Прилуччини від найдавніших часів до кінця XIX століття»;

книга «Прилуччина. Історичний нарис»;

енциклопедичний довідник «Прилуччина».

Його праці є важливим джерелом для всіх, хто досліджує історію Прилуччини. Дмитро Шкоропад помер у 2000 році в Москві.

